

A MI LAPUNK



Bokros – Birman Dezső:
ADY-MASZKJA.

FELSZÁLLOTT A PÁVA A VÁRMEGYE-HÁZRA . . .

„Fölszállott a páva a vármegye-házra.
Sok szegény legénynek szabadulására.“

*Kényes, büszke pávák, Nap-szédítő tollak,
Hírrel hirdessétek: másképpen lesz holnap.*

*Másképpen lesz holnap, másképpen lesz végre,
Új harcok, új szemek kacagnak az égre*

*Új szelek nyögjék az ős magyar fákat,
Várjuk már, várjuk az új magyar csodákat.*

*Vagy bolondok vagyunk s elveszünk egy szálig,
Vagy ez a mi hitünk valóságra válik.*

*Új lángok, új hitek, új kohók, új szentek,
Vagy vagytok vagy ismét semmi ködbe mentek.*

*Vagy láng csap az ódon, rad vármegye-házra,
Vagy itt ül a lelkünk tovább leigázva.*

*Vagy lesz új értelmük a magyar ígéknek,
Vagy marad régiben a bús, magyar élet.*

„Fölszállott a páva a vármegye-házra,
Sok szegény legénynek szabadulására.“ Ady Endre

Katona József

(1791 XI. 11.—1830 IV. 16.)



1830 újév napjának délutánján szokatlan jókedvében így szólt Katona József, a nagy magyar drámaíró, egyik ügyvéd barátjához: „Meglásd, Ferkó, ebben az esztendőben Malakiás-napján (április 15) vagy megházasodom, vagy sok pénzt nyerek, vagy meghalok.“ Fájdalom az utolsó sejtelme valósult meg, csak-hogy egy nappal később. Bűnfenyítő úri-széki tárgyalás után ügyészi szobájában egy jajkiáltással kiadta nagy lelkét.

Akik sírjához elkisérték, nem is sejtették, hogy a legnagyobb magyar tragikus költőt temetik, aki előttük csak a „percegős pennájú Katona“ volt, mert spártaileg szigorú életében csak az igazságnak hódolt. Ezért hullott sok ügyes-bajos ember fajda-

lomkönnye a jó ügyész után.

Azóta felfedezték remekművét, a „Bánk bán“-t; megjelölték emléktáblával kecskeméti szülőházát, ércszobrot állítottak emlékének, életrajzokat, méltatásokat írtak róla.

A szegény takács fia így vonúlt be halála után a halhatatlanság Pantheonjába. Ő a magyar Shakespeare. És nagy műve a haladó korról nem vénül, hanem mindig ifjú erővel hat és hódít.

Most azonban a fiatalkori éveiről akarunk szólni. Atyja, aki maga is irogatott, jó eleve észrevette a „kis Jóska“ fiában a ritka szellemi tehetséget s elhatározta, hogy bármibe is kerüljön, fiát taníttatja. Jóska főjellemvonása a szelídség és az engedelmes-ség volt. Mindig készséggel teljesítette szülei parancsát. Megelégedett bármivel, nem volt makrancos, kötözködő, de mindig első tanuló. Majdnem mindig a szegény takács fiának a mellén ragyogott az akkor szokásos kitüntető jel, az „arany csillag“. (A hanyag tanulóknak akkoriban egy nagy tuskót kellett az iskolából hazacipelniök.)

Tíz éves korában Pestre került a gimnáziumba, de mivel betegeskedő és anyás gyerek volt, visszakerült Kecskemétre, ahol a II.-VI.-ik latin osztályokat végezte. 1808-ban a filozófiai tanfolyamra Szegedre, majd Pestre került; az itt töltött tíz év alatt jogász, jurátus, majd ügyvéd volt. Eleinte az egyetemi könyvtár szolgájanál lakott, mint cserefiú. Szabad idejében hímzett, varrt, kötögetett, sőt a nyári szünetben otthon az atyja szövőszékén maga szövögette ágyneműjét is.

Versírásra a könyvtárszolga korán elhalt kedves Borcsa lánya indította. Sokat dolgozott az egyetemi könyvtárban s olvasással képezte magát. Különösen a történelmi könyveket szerette olvasni. Mint jurátus pedig a színházért lelkesedett. Megtanult la inul, németül, franciául, olaszul és angolul. Sokat tornászott és kerülte a tivornyákat. És ilyen készséggel kezdte írni a Bánk bánt. Almodozott dicsőségről, költői baberről, de az akkori közönség nem értette meg, csak Kisfaludy Károlynak tapsolt.

Katona 1820-tól kezdve kecskeméti ügyész, s nagy álmairól örökre lemondott. Búskomor lett s minden jövedelmét szüleine, testvéreire és a szegényekre fordította. Kedvezőbb viszonyok közt, műveltebb közönséggel szemben, hivatva volt arra, hogy a színmű-irodalom terén új nemzeti korszakot alkosson.

SCHERER LAJOS

KATONA JÓZSEF ADOMÁJA

Egy alkalommal L. orvos házához volt hivatalos vacsorára. A háziasszony megkínálja Katonát rétesrel.

— Tessék már fiskális úr ebből a rossz rétesből. Katona vesz a tából egy darabot, megkóstolja

s azt mondja: — Biz ez elég rossz.

A háziasszony megütközik, hogy Katona a vendégei előtt így megszegyeníté és kérdi:

— Hát csakugyan olyan rossz?

— Dehogy rossz, — feleli Katona — csak nem akartam a háziasszonyt meghazudtolni.

Parasztok Nyugaton és Keleten

Irla: Boross Zoltán

A parasztság az a néposztály, amely földműveléssel foglalkozik. Ezt közvetlenül, tehát munkaerejének közvetlen fizikai felhasználásával végzi. A földdel, mint a földművelésnek alapfeltételével való szoros összefüggés, a munkafolyamatban való tényleges személyi részvétel, tömeges együttélés, közös életkörülmények eredményezik a parasztság természetes kultúráját: a parasztkultúrát. Eme termelési és kulturális adottságai következtében úgy jelentkezik a parasztság a világ társadalmi életében, mint egy önálló osztály.

Európa minden államában élnek parasztok, s a legtöbb államban, mint osztálynak, a többi osztály fölött számszerű többségük van. Kivételt képez ez alól Anglia, hol az ipari nagylőke már e század elején a városokba vonzotta a parasztságot. Ma már az állam törvényekkel szeretné előmozdítani a parasztletelepülést és a földszerzést. Az elért eredmény azonban a részben kényelmesebb ipari munka, részben a jobb munkabér következtében gyenge. Így Angliának mezőgazdasági szükségleteit kizárólag a gyarmatokból kell beszereznie.

Nem tekintve azonban Angliát, Európa parasztsága úgy mezőgazdasági műveltség, mint politikai érvényesülés és szociális helyzet tekintetében egyes államok szerint nagy különbségeket mutat fel. Európa nyugati államaiban egy gazdaságilag, kulturálisan és politikailag műveltebb parasztsággal találkozunk, mint Keleten. A grafikon, mely Nyugaton, Dániában, éri el a zenitjét, szabályszerűen esik Kelet felé és mélypontját Oroszországban éri el. (Ma már Oroszországban korszakalkotó kísérletek történnek a mezőgazdaság emelése terén.)

Nyugat parasztsága gazdaságilag megszerzett, kulturálisan fejlett, szociálisan megalapozott osztály. Dánia parasztsága anyagi jólétre és függetlenségre tett szert. Ez a dán szövetkezeti mozgalomra vezethető vissza, amely a legelső volt Európában és kizárólagosan a parasztság gazdasági alátámasztására indult meg. Így alakultak meg a Tej-Szövetkezetek. Kisbirtokosok tejfölöségeiket a központi szövetkezetbe szállítják; a szövetkezet ezt a fogyasztóknak adja tovább. Hasonlók a bevásárlási szövetkezetek. Itt

a szövetkezet célja a vetőmag, műtrágya, gazdasági gépek és más termelési eszközök, valamint éleltszükségleti cikkek (só, cukor, gyarmatárúk) nagyban való beszerzése. A szövetkezők részére a közös úton való bevásárlás jutányosabb. A dán parasztság Európa legműveltebb és legképzettebb parasztsága. Maga a dán állam nagy gondot fordít a földművelők gazdasági kiképzésére. Rengeteg földműves iskola, mintagazdaság, szaktanfolyam bizonyítja, hogy a dán parasztság az észszerűen üzött földművelésre szakszerű parasztpedagógia segítségével tett szert. A parasztság legszegényebb rétege, a földmunkásság és a lörpebirtokosság is mezőgazdasági iskolákat látogat. Míg a keleteurópai parasztságnál a gép- és traktorhasználat még alig létezik és az egész mezőgazdálkodás kezdetleges, addig Nyugaton a gépüzemesítés, műtrágyázás, észszerű termelési rendszer az öntudatos paraszti műveltség eredménye. Mindez a többtermeléshez vezetett, ami azt jelenti, hogy a paraszt a maga egyszerű szükségleténél jóval többet termel.

Más oldalon viszont felismerte a dán parasztság az állattenyésztés kis költségű s nagy hasznot nyújtó lehetőségét s így az állattenyésztés terén Európa első államai élére emelkedett. Dánia volt úgyszintén az első, mely a földteleneket földhöz juttatta. Ezt úgy hajtotta végre, hogy földvétel esetén ⁹/₁₀ részig kölcsönt adott. Ezeket a kölcsönöket csak a birtokbavétel utáni harmadik évben kellett aránylag kis részletekben törleszteni. Ugyanekkor nemcsak a földszerzéshez ad kölcsönt az állam, hanem az állattállományhoz, mezőgazdasági felszereléshez és építkezéshez szükséges ⁹/₁₀ értéket is. Megjegyzendő, hogy a birtokelosztás aránylag nagyon kedvező volt s csak a túlszaporodás eredményezte a földtelenséget.

Egy nemzet egészséges fejlődésének első feltétele, hogy senkinek se legyen túl sokja és senkinek se legyen túl kevese. Ez az elv vezette a nyugati államokat a földbirtokreform szükségességéhez. Míg Franciaországban és Belgiumban a birtokelosztódás már a történelmi fejlődés következtében megfelelő volt, addig Németország 1919-ben kénytelen volt megoldani a földreformot, még pedig radikális módon. Egyrészt minden 25 hektárt meghaladó birtokeladásnál a Földosztó



Trencsénvidéki szlovák legények

és Telepítő Bizottságnak elővételi joga van, hogy a megvett területet a földmunkások és fürpebirtokosok között parcellázhassa. Másrészt, ahol a községi határ szántóföldjének több mint 10%-a nagybirtok, vagy a nagybirtok elhanyagolt állapotban van, vagy háborús szerzemény, ott az állam a föld eladására kényszerítette a nagybirtokost.

Téves az a nézet, mintha a kis földművelő üzem, ha helyesen vezetik, hátrányban volna a nagyüzemmel szemben. Míg a túlnyomólag kisbirtokos Dániában 27 métermázsas hektáronként az állagtermelés, addig a nagyobbára nagybirtokos Magyarországon csak 13 métermázsas. Eltekintve ettől, állattenyésztésben, baromfitenyésztésben a kisüzem aprólékoság és gondosság szempontjából határozottan előnyben van. Természetesen a kisüzemeknek társulniok kell egymással szövetkezetben.

Nyugat parasztságával szemben Kelet parasztsága az elmaradottság képét mutatja. Éppen itt, ahol az állam termelésének összessége (Lengyelország, Magyarország, Jugoszlávia, Románia, Bulgária, sőt Csehszlovákia is) a mezőgazdaság termelésével majdnem azonos, — a földművelés elmaradott, a parasztság kultúrátlan, gazdaságilag szervezetlen, szociálisan elnyomott. Lengyelországban, Csehszlovákiában, Romániában volt ugyan földreform, de a parasztság gazdasági és érdekvédelmi megszervezése részben a parasztság elmaradottsága, minden újítástól

való tartózkodása, másrészt a nem elég tervszerű népoktatás következtében elmaradt. Ugy a földművésiskolák kérdésénél, valamint a szövetkezeteknél, hitelintézeteknél még csak kezdetleges próbálkozásokkal találkozunk. A parasztok műveletlenségük és a szervezők sokszor lelkiismeretlen haszonlesése miatt tartózkodnak a mozgalmi és szervezkedési élettől, vagy a gazdasági kérdéseket feledtető hamis jelszavaknak ülnek fel.

A birtokkérdés Magyarországon még rendezetlen. Három millió földnélküli nincstelenje van az országnak. Gazdasági megszervezettsége a parasztságnak hiányzik, kulturális és szakszerű neveltsége kezdetleges. Az új jobbágyság létezése megköveteli a földbirtokreformot, a szociális alátámasztást és a gazdasági megszervezést.

Keleten egy egészséges lehetőségeket rejtő, hatalmas parasztlőmeg él, mely ki van még kapcsolva a nemzetek fejlődéséből; nincs szociális életnívója: földtelen és nincstelen. Szembe állítva Nyugat fejlett mezőgazdasági életével, Kelet parasztsága nem lépett be a XX. század haladásába.

Ki kell fejlesztenünk az új magyar diákságból azt a nemzedéket, mely műveltségével megoldáshoz fogja segíteni a kelet-urpai parasztság szükségleteit. Ez a nemzedék végre fogja hajtani a még esedékes földbirtokreformot, megalakítja a parasztság gazdasági és érdekvédelmi szerveit és tervszerűen felemeli a mezőgazdasági műveltséget. Ugyanezt várjuk a környező népek új intelligenciájától is.

A munka dicsőítése

— Szavaló kórus —

Leonid Andrejev „Cár Golod“ és Pogány Márton „Munkáshimnusz“-a nyomán összeállította: Farkas Gyula
A zenét szerző: Trnavsky Schneider Miklós

Masaryk G. Tamás közl. Elnök úr tiszteletére előadta a somorjai polgári iskola szavaló kórusa (1930 febr. 26 és 27-én)

Szín: egy gyár belseje.

A háttérben közepén hatalmas kazán: ennek izzófénye bevilágítja a dolgozókat. Vörös félhomály; ezt időnként egy-egy pillanatra éles vörös felvillanások szakítják meg. Oldali kolosszális gépszörnyetegek szilhuettjei. Tompaság, nyomottság és merevség. Mindenfelől e gépcsodák vakszemei merednek elő.

A dolgozók mozdulatai szintén merevek, gépszörnyek, mintha gépalkatrészek volnának. Beszédük fáradt, tompa, panaszos és siránkozó, majd haragos, kítőró, majd halk, csaknem elhaló. Ha beszélnek, előre lépnek, majd hirtelen vissza, mintha láthatatlan erő rántaná őket a gépek közé. Mindegyik kezében szerszám.

A színpalak mögött állandó gyári-zaj, a gépek ritmikus, egyenletes zakatolását ritmikussá teszi az apró kalapácsok csörömpölő kopogása és csak időként szakítja félbe ezt a ritmust a Gözkalapács tompa, földetmegrázó ülése, mikor is a gépek ritmusa egy kis időre összezavarodik, majd ismét összefolyik élőbeszédyszerű folyamatba.

E ritmusban beszélnek a dolgozók is.

Az Éhség beszéde elűt a többi dolgozókéétől. Patetikus, atyáskodó, széles gesztusokkal és uralko-

dóian imponáló. Sovány, magasbatörő alak, kék nadrág és vörös ing van rajta

A függöny felmenetelekor a gyárizaj teljesen halk.

A szőlők vonalkával vannak jelölve. — A férfi és nőszólók hangnem és szöveg szerint. — (F. - N)

I.

(A dolgozók panaszai)

F.: Dolgozunk . . . !

F.: Csak dolgozunk !

N.: És meghalunk . . .

(Háromszor üt a Nagykalapács)

F.: Megfojt bennünket a gép !

N.: Elfulladunk nyomása alatt !

N.: Fojt a vas.

F.: Nyom az érc !

Kórus: O, micsoda esztelen nehézség !

F.: Mintha hegy volna felettem !

F.: Fölöttem az egész föld !

Kórus: O, micsoda esztelen nehézség!

(Kalapácsütés)

F.: Engem a vaskalapács lapit, kisajtolja ereimből a vért, összetöri csontjaimat és laposra nyom, mint a bádogot.

F.: Az én testem a hengerek között nyúlik és keskeny lesz, mint a drót! Hol az én testem, hol az én vérem, hol az én lelkem?

N.: Éjjel-nappal sikolt a fűrész és vágja az acélt. Éjjel-nappal sikolt a fűrész és vágja az acélt. Mindaz az álom, amit én látok, minden szó és dal, amit én hallok: a fűrész sikoltása, mely vágja az acélt. — Mi a föld? A fűrész sikoltása. Mi az ég? A fűrész sikoltása, mely vágja az acélt. Éjjel-nappal!

Kórus: Éjjel-nappal! Éjjel-nappal!

(Kalapácsütés)

Elégedetlen, panaszos hangok:

F.: Megfojtanak a gépek!

F.: Mi magunk is géprészek vagyunk.

F.: Én vagyok a kalapács!

F.: Én a fűrész!

F.: Én a bűgöszi!

F.: Én az emelő!

(Igen panaszos hangok)

N.: Én egy kis csavar vagyok, kettéosztva a fejemen... Be vagyok srófolva keményen és hallgatok... és remegek... és a fülemben örök zúgás van.

(Heves hangok)

F.: Mi vagyunk a kazán izittói!

N.: Nem, mi a gép tápláléka vagyunk!

(Éles, csengő hang)

F.: Mi gépek vagyunk.

Kórus: Irtóztató! Irtóztató!

(Kalapácsütés)

(Alázatos hangok)

N.: Ó, borzalmas gépek!

F.: Ó, hatalmas gépek!

N.: Imádkozunk! Imádkozunk a gépekhez!

II.

Himnusz a géphez:

(Esdő, áhitatos hangok)

F.: Ki a legerősebb a világon?

Kórus: A gép!

N.: Ki a legfélelmesebb a világon?

Kórus: A gép!

F.: Mi a föld?

Kórus: Gép!

N.: Mi az ég?

Kórus: Gép!

F.: Mi az ember?

Kórus: Gép! Gép!! Gép!!!

(Beleegyezőleg háromszor ül a Nagykalapács.)

(A kazán körül térdelve)

N.: Te állsz a zordon világ felett, Te testünk, lelkünk uralkodója, kormányozd a földet és eget, Te dicső, mindeneknek tudója.

Kórus: Ó kegyelmezz, ó, irgalmat adj!

F.: Ne gyötörj és ne nyomoríts meg, Te irgalmat nem ismerő Erő, ki vasból vagy és tüzet-lehelő. Hozzad sóhajtunk: örökkélevő!

Kórus: Csak egy parányi szabadságot adj!

N.: Kormos üvegtetődn át s felett s kéményed sűrű, fojtó füstködén nem láthatjuk a napot s az eget!

Kórus: Kegyelmezz nekünk! Fényt és életet adj!

(Részvétel nélkül, komoran ül háromszor a Nagykalapács)

(Heves, igen elégedetlen hangok)

F.: Nem hallja ez a szörnyeteg!

N.: Gunyolódik!

F.: Esztelen szörnyeteg!

F.: Hiszen mi dolgozunk!

F.: Mi csináljuk az ágyúkat!

F.: Mi öntjük a harangokat!

N.: Mi készítjük a puskaport!

F.: Mi építjük a gyárakat!

N.: A palotákat! A városokat!

F.: Mindent! Mindent!

(Panaszos hang)

N.: És éhezünk...

Kórus: Éhezünk! Éhezünk!!

(Igen izgatott hangok)

F.: A gép a mi ellenségünk!

F.: Ellenség! Össze kell törni!!

N.: Nem, a gép a mi rabszolgánk.

F.: De hatalmas! Ki szabadít meg a hatalmából?

(Éles hang)

F.: Az éhség!

Kórus: Igen, az éhség! Az éhség!!

F.: Nem, vigyázzatok! Hiszen ő hajszolt ide bennünket!

F.: Nem úgy van! Csak az éhség szabaddíthat is meg! Hívjátok őt!!

(A nagykalapács csatlóg)



A somorjai polgári iskola szavalókórusa. — Sipal I. fényképész (Somorja) felvétele

III.

(Az Éhség a kazán ajtaján hirtelen beugrik a középre.)

(A gyári zaj elhallgat)

Éhség: Gyermekeim! Dolgozó emberek!
Hivtatok. Itt vagyok: Mit akartok?

N.: Szabadíts meg!

N.: Öld meg a gépeket!

F.: Rombold szét a gépeket!

Kórus: Igen, igen: rombold szét a gépeket!

Éhség: Szerencsétlenek! Mit akartok? Hiszen a gépeket én készítettem, a gép az én rab-szolgám... Dolgozni kell... nincs más út az éléhez!

N.: Hátha van?

Éhség: (toppan!) Nincs más út! Csak a munka, a tiszta erkölcs és a tiszta gondolat! Em-lékezzetek!... Én, az Éhség tanítottam meg az Embert a munkára és a gondolatra. És a ket-tővel megteremtettük a földön az Ember birodal-mát... sok... sok... véres szenvedésen ke-resztül... Ünnepeljétek hát a Munka és a Go-lolat szabadságát!

(Betét:)

F.: És ünnepeljük szabadságunk megterem-tőjét!

N.: Ünnepeljük a népmegváltás útjára a munka-műhelyéből indult férfit!

N.: Ünnepeljük köztársaságunk első mun-kását, **Masaryk Tamás** elnököt.

Kórus: A vezért!

Férfi-kórus: Ünnepeljük hát a munkát!

Női-kórus: És a tisztaságot!

Férfi-kórus: Az igazságot!

Férfi-kórus: A szabadságot!

(Betét:)

Forradalmi tánc-szóló.

(Betanított a pozsonyi Nemz. Színház II. balettmestere) Utána:

Kórus: Ünnepeljünk.

(Zene: a munkáshimnusz, ennek hangjaira melodramaszerűen:)

F.: Bár századoknak karja sujtott, verve földig meggörnyedt hátaink felett...

F.: Két sápadt orcánk gyúljon újra kedvre, a vért, a kint, most mindent elfeledve: Üljünk, testvérek, üljünk ünnepet.

Kórus: Üljünk, testvérek, üljünk ünnepet!

F.: Bár századoknak útját festé vérünk és századokat töltött be jajunk: nyomorban, kínban pusztultunk, ha késtünk!

N.: De új hajnalként jött el ébredésünk!

Kórus: És égre tört száz rejtett óhajunk!

F.: Az ébredésünk hajnalpírja vér lett.

F.: De érte vád nem sújthat le ránk.

F.: Csak zsarnok gőg, mikor nyakunkra lépett, a dúlt parázs csak tűzbe akkor érett!

Kórus: Kicsapott a rég fojtotta láng!

F.: Hajnal ködét már felváltá a reggel!

F.: Mind fényesebben ragyog fel napunk!

N.: A föld, mely annyi véres könnyet nyelt el, a fény csókjától im, virágot termel ésgyü-mölcséitől messze nem vagyunk!

Kórus: Apánk még harcoll, szent nyomor-ban nőtt fel, de fiai már nem húznak ígát!

Mi dolgozunk és büszke, emelt fővel me-gyünk előre utunkon tovább!

Egyre csak tovább!!

Előre, tovább!!!

(Zene.

Függöny)

A jövő iparosa

Ha tüzetesen vizsgáljuk az ipari életet, azt látjuk, hogy a kézmű-ipar egyre sorvad, tért veszít. Sok kis iparos már bezárta örökre műhe-lyét, mások már csak egyedül tesznek-vesznek, inast, segédet sem tudnak fogadni, mert nem képesek nekik munkát adni. Így nő lassan, de biztosan a munkanélküliek száma és fogy a családi boldogság, a tisztas kézi munka megszo-kott jóléte.

A gyárak élete is megcsappant, de azért a tömegárú előállításában vezetnek. Szemre csinos és aránylag olcsó árút dobnak a piacra. A sze-gény, pénztelen ember meg csak azt nézi, mi olcsóbb. A tartósság sem fontos ma már. Ha elromlott a cipője, harisnyája, eldobja, újat vásá-rol. Így megy tönkre a háziipar is, a kis ipar mellett. A gyár elnyel mindent a közönség el-szegényedése miatt egyrészt, a gyárak pénz-bő-sége miatt másrészt. A tökeszegény kisiparos

belebukik az egyetlen versenybe.

Bár azt is meg kell vallanunk, hogy a mondott okokon felül, sokszor a kisiparos is okozója anyagi leromlásának. Nem pontos, nem elég lelkiismeretes, a hírnevére sem ügyel eléggé és kontár munkát szállít elsőrendű áru helyett s nem bánja, ha a póruljárt rendelő nem jön többé vásárolni hozzá.

Egy ilyen szélhámos ember többet árt a kisiparosnak, mint a mennyit liz becsületes mester használni tud. Az ilyen kisiparos gyakori vendége a korcsmáknak, sokat tud beszélni, szalmát csépelni, de tanulni nem tud, a korrallaladni, fejlődni nem akar. Pedig nemcsak a jó papnak, de a jó iparosnak is holtáig kell tanulni.

Ezért a fiatal iparos nemzedéknek más úton kell járnia, ha boldogulni óhajt az életben. Tanul-nia kell sokat, szakiskolát kell végeznie és szak-könyveket olvasgatnia, hogy alaposan elsajátítsa

mestersége tilkail, de a kereskedelem fogásaiban is jártasnak kell lennie. Pontos, tartós, szép munkát kell a piacra dobnia s azt a kereskedő ügyességével vevőhöz jutatnia.

Az iparos legyen nyájas, szives, a közönség kívánalmaival szemben tapintatos, figyelmes, előzékeny és ne mogorva, vagy goromba. Legyen társadalmi simasága, de legyen becsületes, vallásosan erős is. Az ilyen nevelés! az iparostanoncnak a szakiskolán kívül első sorban a cserkészcsapat nyújthatja csak, a hol a fiúk egymással versenyezve egymástól tanulnak, egymást csiszolják és valamennyien példás, józan, okos életmódra igyekeznek szert tenni.

Az iparos cserkészcsapat, a jó mesterek önzetlen pártfogása mellett, az a hely, ahol a jövő iparosa jellemes, vidám, munkás és vallásos

életre szokik. Vetköztessük le az önzést, szeresük, gyámolítsuk egymást s tanuljuk meg mi iparos ifjak az önfegyelem mellett a megélhetés küzdelmében oly szükséges összetartást, egymás segítését.

Nagy erőt nyújt egy-egy társadalmi osztálynak az egység, az összetartás, de ennél még nagyobb tekintélyt és nagyobb karéj kenyeret ad a szaktudással párosult szorgalom és hasznos munkával párosult önbizalom, példás élet és a megalkuvást nem ismerő, meggyőződéses hiten épült jellem. Iparos tanonc-testvéreim, törekedjünk erre s hogy ezt mielőbb eleven valósággá tessük, tömörüljünk mindnyájan, mindenütt iparos cserkész csapatokba.

(Rozsnyó)

Vass József

tekalossegéd, ip. cserkész

Kristóf imádsága

avagy: a kincskereső csallóközi vargák.

Az olvasók közül bizonyára nagyon kevesen hallottak „Kristóf imádsága“-ról. Ez a régi csallóközi népszokás a múlt század hetvenes éveitől teljesen eltűnt s emlékét ma már semmi sem őrzi.

A szegény ember sorsának jobbrafordulását mindig valamely természet feletti erőttől várta. Segítő társul gyakran felsőbb lényt választott, még pedig olyant, aki — szerinte — ismerte a szegény ember sorsát és életében segített is azon.

A legenda szerint Szent Kristóf révész volt. Ingyen vitte a másik partra vállain az embereket s a túlsó parton még meg is jutalmazta őket lábbelinek való bőrrrel. Kész lábbelit nem adott, hogy a vargákat is keresethez juttassa. Ezek hálából ezért védőszentjüknek választották.

Sok szegény ember folyamodott Kristófhoz, hogy biztos révbe segítse, sőt gazdaggá is tegye. Mint a legtöbb népszokás, Kristóf imádsága is vallásos eredetű, azonban az első vallásos megnyilvánulás lassankint babonává fejlődött.

Az imádságot hamvazó szerdán kezdik tanulni tizenhárman a legnagyobb titokban. Irott szövege nincs, mert ezt mintegy kulcsnak tekintik azon kincsládához, melyet csak a szegényeknek áll jogukban felnyitni. Ezért súlyos átokkal terhelik azt, aki az ima szövegét írásba merné foglalni, vagy megtanulásáról közelebbi felvilágosítást merne adni.

Kétségkívül sikerült megtudnom, hogy az imádság betanítója mindenkoron foglalkozásra nézve varga. Ez virágvasárnap a passió elmondása alatt kimegy a határba és figyelni, hogy hol lobban fel kékes láng a földből. A helyet megjelöli, de annak jelzési módját senkinek sem

árulja el fehérvasárnap utáni csütörtök estig.

Ezen csütörtöki estén éjjel előtt a tizenhárom kincskereső gyertyával és ásóval úgy indul útnak, hogy pontosan éjjelkor érkezzék meg a megjelölt helyhez. A varga ekkor piros köpenyben van. Elmondják „Kristóf imádsága“-t, de ekkor a vezetőn kívül mindenkinek be kell fognia a fülét. Az ima csak akkor hatásos, ha mindenki egyszerre mondja el ugyanazon igéket.

Ezután bele kezdenek az ásásba. Ha éjjel után egy óráig a kincs elő nem kerül, valaki vételt a titoktartás ellen vagy az ima szövegét mondta el helytelenül. Ez esetben a kincs még mélyebbre süllyed.

Az utolsó effajta kincskeresés a múlt század hetvenes éveiben volt Csallóközben Szerdahely és Tejed között. Azonban a kincskeresőknek nem kedvezett a szerencse. A fiatalság tudomást szerzett titokról, megzavarta őket imájukban. Utána az általános gúnny tárgyai lettek.

Kristóf imádságának szövegét sehogysen bírtam megtudni. Ennek oka az, hogy a kincskeresés az utolsó alkalommal kudarcba fullt s a csallóközi öreg vargák — valószínűleg szégyenből — erre vonatkozólag semmit sem akarnak elárulni. Legtöbb esetben azt mondják, hogy csak hallomásból ismerik a népszokást, de az ima szövegét soha életükben nem tudták.

Geörcs Dénes.

Minden magyar cserkész és diák

A Mi Lapunkat olvassa

Regösjárás és népművészet

Regösök és a falu

Irta: TICHY KÁLMÁN

S a gazda, aki talán építkezni, tágítani, másítani akart, megkíméli a feljegyzett szépet s ha újra épít, módjál ejti, hogy ne legyen méltatlan az előbbihez. A regösfiú magyar poéták verseit szavalja, magyar írók könyveit adja kemény markokba. És a falu népe az örökös egyetlen szellemi tápláléka, a naptáron kívül többre is vágyik már és a regös érti a módját, hogy ezt a vágyat kielégítse. A regösfiú új játékokra tanítja a falusi gyerekeket, mikor mesedélutánjaival már jól szórakoztatta őket. A meséken tágult szemek akkor pajzán öröme nyílnak s a szívekben még szebben nyílik egy új érzés: a falu szeretete a regösjárók iránt. Nem gyanakodással, tartózkodással fogadott „úrfiak” már, hanem testvérek, bajtársak, sokszor senkinek el nem sóhajtható panaszok letéleményesei, kis apostolok, akik a falunak nemcsak hirdetik, de vele éreztetik s magukon át megvalósítják minden magyarok testvériségét.

Röviden szólva: a regös kulturát, testvérszeretetét, új hitet visz a falunak, sajátos értékeinek öntudatára ébreszti, azok megőrzésére és továbbművelésére serkenti s az eddig merőben gazdasági „hinterland”-ként kezelt falut szellemileg s önmagán keresztül cselekvően hozzákapcsolja a szerves magyar élethez.

És a falu, melyől korunk megújulásunkat várja, nem hálátlan az új nemzedékhez. Ad a maga kimeríthetetlen gazdagságából, öntudatlanul, nem is érezve, mint az örök anya, aki önmagát egész teljességben adja mindig, szüntelenül gyermekeiért, mert nem is tud másként, ez a lényege.

A faluzó regösfiúk ennek a vállalkozásuknak első sorban egy nagyszerű öntudatot köszönhetünk, annak tudatát, hogy egy hatalmas, messzekiható faji munka részesei, építő munkásai az egyetlen magyar jövőnek. Minden ifjúság, mely kötelességeit ismeri, a jövő építője, de kevésbé válságos korokban inkább gépiesen mozgatott részei egy központból mozgatott paedagógiai frontnak. Automatikusan működő alkatrészek. A mai ifjúságot felelősségérzetében és céltudatában a régi gép szétrepült alkatrészeihez hasonlíthatnám, mely alkatrészek mind önálló és céltudatos e-őforrásokká idomultak s így vesznek részt a közös feladatban. Ez az öntudat teszi, hogy a regösjárók között még nem találkoztam olyannal, akinek ez az egész, nagy ügy amolyan magyar sallangos cifra szerep lett volna s aki megjárta volna: hah, én ime folklorista, nemzetmentő, népbuvár és a falu felvilágosítója vagyok. Nem megokolatlan felvetni ezt a gondolatot, mert az ifjúság hajlamos az ilyen tetszel-

gésre. De nem a mai ifjúság, helyesebben nem a kisebbségi sorban élő magyar ifjúság. Komoly célját, feladatát teljesen ismerő s azért fáradhatatlanul munkálkodó ez a fiatalság.

Másik nagy molivum a regösjáró fiúk számára: az őszinte szándékaik előtt megnyílt falun át szabad betekintést kapnak abba a csodálatos folyamatba, ahogyan a néplelken át a faji értékek való ágakká kristályosodnak. Az a regös, aki már nem mint kellemetlen városi kíváncsi mászkál a faluban, hanem örömmel, nyitott pitvarokkal és nyitott szívekkel várt vendég, ilyen nyitott könyvként látja maga előtt a föld népének egész életét, minden nyilvánulásában. Szinte a szeme előtt lesz acélos búza a magyar veritékből, tarka szöttek a leányalmokból, zengő dal a legénybánból, cifra sulyok a hűven váró szerelmes ábrándjából. A regösfiúk a szűz forrásból isznak, harmat szájjal. A könyvekből, muzeumokból faluzó városi ember — a hasonlatnál maradvány — palackozott exportvizet iszik hideg pohárral. A magyar falut így lelkében megismerni egyet jelent azzal: hozzá örökké hűnek maradni; így a falujáró regös is amint egyszer megízlelte az egymásraborulás örömét és ajándékozó szépségeit, többet le nem mond róla s a saját életét, pályáját, feladatait is úgy fogja kiépíteni, hogy ezt az egyszer felvett kapcsolatot el ne veszítse többé.

A falu sajátos, passzív vonzóereje így önmagának is hasznára válik s a feléje forduló felismerők lénykedésében hasonul át aktivitássá. A regösök — maguk is, alig két évtizedükben sok szenvedésen mélyült lélekkel — már nyitott szemmel járják a falut. Meglátják benne az embert, a sorsot, a feladatokat, teltre hívóan magasodnak eléjük a problémák és öntudatos, segíteni akaró szép fiatalokkal megkapják a falutól a maguk életprogramjainak ajándékát is. A falu, mint tehetetlen érték hever előttünk. Szépségét csodálják, szenvedéseit sajnálják, kincseit mentik. De nem állnak meg ezen a ponton. A szépséget közkinccsé kell tenni, a kincsek utánpótlását is biztosítani s a szenvedéseket orvosolni. S amint az ifjúság a faluval, mint passzív faji bázissal teljesen megértelte egymást és eggyé lett, ezzel együtt izmosodik az ifjúság lelkében a felelősségérzet és kötelességtudat: életprogramjává kell tennie a falu és az egész nemzet szerves egybekapcsolását, közös életszövedékbe terelését. Így fejlődik ki bennük a szociális érzék, így értenek meg és tesznek magukévá súlyos problémákat, melyek a hályogos szemű multban nagy gondolkodókat foglalkoztattak, de a társadalom rétegződését nem tudták közös síkkal átvonni. Így történhetik most, hogy a regösfiúk ősszel rögz-

barnára égett orcával, fiatal vállaikhoz szinte túlnagy felelősség terhével, hegyeket bontó lelkesedéssel térnek haza és önképzőkörükből olyan kis parlamenteket formálnak, melyek előtt mi, öregebb nemzedék, — szépirodalmi recepteket őrlő önképzőkörünk emlékével — elragadtatással állunk. Így történhetik, hogy az érsekújvári diákok önképzőköre a város társadalmi életének, problémáinak olyan keresztmetszetét adja, mely szociológusoknak is becses tanulmány, a pozsonyi reálgymnázium önképzőköre irodalmi, művészeti, természettudományi és társadalomtudományi szakosztályokat alakít s ezekben olyan színvonalas önképző munkát folytat, amely teljes hivatottsággal kapcsolódik az egyetemi ifjúság szakszemináriumának nagystilű munkájához.

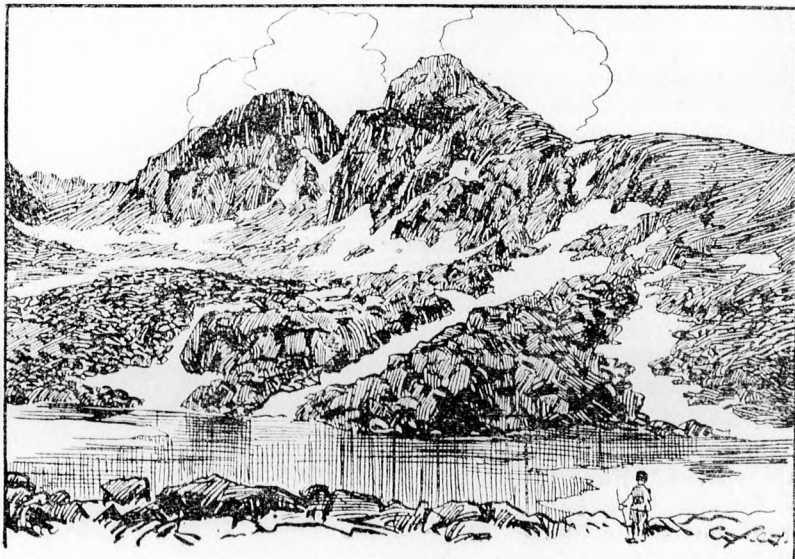
Ez az ifjúság már nem azzal a egyszerű programmal indul az életnek, mely valaha egyetemes volt: hajlamainak megfelelő kenyérkereső pályát választani, annak tanulmányait élvezni, állásba jutni, kész. A többi automatikusan s egy

kis jószerecsével megy tovább. Ma már minden regösdiák a kisebbségi sors hegy-terhének egy része alá tartja oda a vállát, már az iskola-padból egy más jövő felé néz, már meglelte az anteusi erőforrást, a földet, a falut s már fölírta a maga egére a szociális felelősségérzet lángbetűit. Már tudja, hogy minden pályára csak annyira becses, amennyire a köznek használ

s hogy nincs pálya, amelyen kivonhatná magát a közös felelősség alól s hogy a személyes érdek, az egyéni boldogulás önző imádata vétek a faj jövője ellen. Megtanulta, hogy a „köz“ nem egy szűk, korlátok közé vonta, hatóságilag fémmjelzett társadalmat jelent, melyen felül magasabb fémmjelzésű, alul pedig fémmjelzésre sem méltó alantás tömegek kavarnak. Hanem ez a „köz“ maga az élőfaj, minden egyedével, gyökereit a falun át bocsátja az élet forrásáig s jaj annak a jövőnek, amely nem vet számot ennek az igazával.

Ugyanakkor, mikor a regös népművészeti értékeket gyűjt, népmeséket jegyez, mesedélutánokkal szórakoztatja a falusi fiatalságot, a pedagógia nem kiszámított, nem kezeügyébe igazított, de önként ható eszközeivel él s fordítja hasznára. A falut járó regös egész magát-irtásában,

viselkedésében komoly, fegyelmezett, szíves, áldozatkész, hogy feladatát minél tökéletesebben végezhesse s hogy a mozzalomnak, — melynek részese — becsületére váljék s hasznára legyen. Semmiféle katedrából irányított figyelmezés nem vetelkedhetik ezzel a hatással. A másik: kutató, figyelő, feltáró munkájukban friss szellemük minden erejét viszik a harcba, megint csak a cél érdekében, de önmaguk hasznára is. A megfigyelő képesség, az értékek kiválasztása, az idegenekkel való érintkezés gyakorlata, a lelkekhez férkőzés mindennél nehezebb módja, — mindez önmaguk fejlesztését, ösztönös továbbképzését is magában foglalja. Az a levegő pedig, melyet a szó átvitt értelmében faluzás közben a fős-gyökeres szin-magyar környezetben magukba szívnak, e nevelő, fejlesztő hatásokat szinmagyar elemekkel telíti s ezzel is csak intenzívebben járul ahhoz, hogy ebből az ifjúságból az új magyar nemzedék értékes eleme nevelkedjék!



Tátrai tengerszem

Nem megvetendő az a motívum sem, hogy a falujáró regösfiúk akármelyikében éppen e munka közben világosodik meg s erősödik hivatássá egy-egy hajlam, mely a nélkül talán soha életté nem teljesedett volna benne. Szinte szemléltető képe ez az őstalajból a fiatal nemzedékén át kihajító új kultúrának. Fordítottja is lehet: faluzó regösök akadhatnak

csodálatos kezű őstalentumokra, akiktől tudni, őket kiásni, mindnyájuknak adni ugyancsak inkább sikerülhet a fürge regösnek, mint a nagynéha és elszörtan mozduló hivatalos néprajzi kutatósnak.

Az az ifjúság, mely a kezdet kezdetén ilyen öntudattal indul a maga útjára, a nagyívű fejlődés minden feltételét magában hordja. Amint tudásban, szakképzettségben, látóköriben gyarapodni fog, egyazon mértékben gyarapodik benne élethivatásának érzete s életpályájának medrébe habozás nélkül fogja beleágasztani a falu sorsát és jövőjét is. Mai orvostanhallgatóink már a falu egészségügyéről szeminarizálnak, fiatal technikusunk a falu építkezésének problémájával foglalkoznak s az új nemzedékből lett körorvosoknak, mérnököknek a falu nem keresi alany lesz, hanem embertestvérek tudással szolgálendő tö-

mege, a tudás érettük lesz, hogy számukra adjon több egészséget, jobb csatornázást, tökéletesebb gépeket, teljesebb sorsot a nap alatt!

Főiskolás ifjúságunk már minden szakon ugyanezzel a felelősségérzettel dolgozik, a faluval szemben való tartozását pillanatilag sem veszítve szem elől. S mire ez a nemzedék a közélet ör-helyeire áll, meg kell változnia az egész köz-életnek is.

A szerényen indult mozgalomból így nőtt ki egy minden erőt az új kor szolgálatába állító kultur-front. S ha a pár év alatt szinte szemünk láttára lefolyt nagy horderejű átalakulásra visszatekintünk, nem lehet megfedkezni egy nagy önzetlenséggel, kiszakadó lélekzelig fáradó odaadással megszervezett és szerkesztett organumról, a mi ifjúságunk lapjáról, az *A Mi Lapunk* ról. A kezdet kezdetén ez volt az iránytalan fiatal lelkek egybe-ölelője. Később ez lett bizalmas barátjuk szőszólójuk, tanácsadójuk, vezérük. *Ez lett az új idők szavának tolmácsa.* ez égette az ifjúságba mai nagy küldetésének felelősséges tudatát. S míg egyik fronton küzdött az ifjúságért, a másikon meg nehezebb küzdelmet vívott önmagáért, fennmaradásáért, gáncsok, cselvetések és elbukató szándékok ellen. Így harcol ma is Scherer Lajos, „A Mi Lapunk” szerkesztője, a nincstelen, elbocsátott öreg tanár, akinek szíve annyi csapásban és hajban is fiatal tudott maradni, ezért tud a fiatalokkal érezni, velük gondolkozni, a nyelvükön szólani. A lap közé olyan munkatárs-gárdát szervezett, amely a mai kor, a sokrétű feladatok, a pedagógiai szempontok, a jellemképzés, szellemi irányítás minden követelményét ellátja, minden fizetett munkatársaknál jobban: *ingyen.* de annál lelkesebb ügyszeretetből.

Ez a lap volt a termékenyítő szél, amely a bimbózó ifjú tudatokra széthordta egy nagy, közös akarat teremtő spóráit. Minden kiindulás itt történt, az *A Mi Lapunk* hasábjain s ugyanezek a hasábok forum ma is. Ide futnak össze a munkaeredmények beszámolóit, itt közlik az új és új feladatokat, itt írják ki a regös-pályázatokat, itt szólal meg az önerejét próbáló fiatal szellem első szava. És ha a szlovenszkói legifjabb és ifjú nemzedékből az az imponáló eróbázis fejlődött, ami ma, úgy el kell ismerni, hogy az *A Mi Lapunk* nélkül ez nem történhetett volna. A *Mi Lapunk* érdeme mindaz, amiről beszámoltam s amit egyetlen mondatba sűrítve úgy foglalhatnék össze, hogy *ifjúságunk megismerte, megértette és megszerette a falut, megérezte hozzátartozását és vele szemben való kötelességét; a falu pedig a maga mély, talajos erejű visszahatásával az egyedül elképzelhető magyar megújulás hivatott hircosáivá ültette az ifjúságot.* A kisebbségi magyarság helyzetében olyan jelentős ez, hogy vele a mai szlovenszkói magyar ifjúság történelmi értéket kap, s elindulása méltán szolgál útmutatásul a többi utódállamok és a mai Magyarország fiatalságának is.

A szűz magyar falura induló magyar regösöknek „Jó munkát!”

Tichy Kálmán nagyrétékű írását, mely összefoglaló és a szlovenszkói magyar ifjúság elmúlt 10 évének mintegy történelmi lükkörképét rajzolja meg, örömmel és büszkeséggel közöljük. Amint ifjúságunkról mond, százszázalékosan megfelel a tényleges valóságnak. Ifjúságunk felfedezte a falu s erre akarja alapozni a maga és a kisebbségi magyarság jövőjét. Az ifjúságunk kiemelt gondolatoknak leslet óhajtanak adni messze Erdélyben, a mai Magyarországon is, ahol a Sarlósokat nagy dicsőréttel emlegetik. Az ifjúság nevében köszönetet mondok e helyen is Tichy Kálmánnak, hogy sok-sok írással, tanácsával, irányításával lehetővé tette, hogy hamarabb juthattak a helyes útra. A *Mi Lapunk* csak eszköz volt a sors kezében s erre a célra a jövőben is mindig rendelkezésre áll.

Szerk.

Én a palánk mögött várom:
vajjon most mi lesz?

Gémeskút.

Körülötte
bokréta legények.

Kemények I
és
merészek I

Merészek I
mert
vére
zúgó
valamennyinek . . .

Juliska az enyém I

kiáltja
egy.

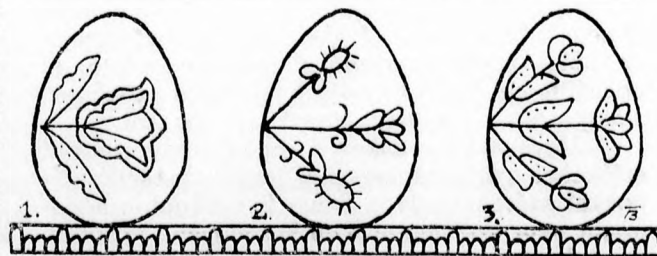
Juliska az enyém I

kiáltja
hat
reá.

Aztán
kések villannak a holdas éjen át . . .

Sajókaza,

SIMON ANDOR



Falusi husvétii tojások

THE TEMPLE

London egyik legérdeke-
sebb része a „Temple“, a hit-
tudomány székhelye. Óriási
helyet foglal el a Themse
parlján. Magasfokú hivatalok,
magánlakások, könyvtárak és
egy régi templom alkotják
együtt véve a „The temple“-t.

A forgalmas „Fleet Street“
és a széles „Embankment“
(földtöltés) között áll egy
ízszes kis templom. 1185-ben
építették a „Knights Temp-
lars“-ok, nemes születésű jog-
tudósok. Ebben a rendben
egyesült eredményesen a papi
és a katonai jellem.

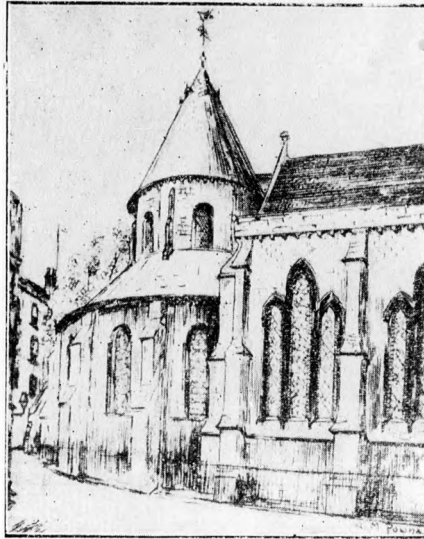
„It is the most elegant
spot in the metropolis“, — ez
a legelegánsabb helye a fő-
városnak, — írja Charles
Lamb, aki a „Crown Office
Row“-ban született. „Milyen pompás, derült ennek
a külseje, — írja tovább, — három oldalról óri-
ási kert fogja körül. Milyen kellemesen büszke,
hatalmas építkezés és mennyire különböző az
úgynevezett „Harcourt“ a vidám „Office Row“-
tól (az én születésem helyétől). Szemben egy
délceg folyó, mely méltóságosan mossa a kert
lenyúló végét. Az ember sokat adna, ha ilyen
helyen láthatná meg a nap világát:“

E jellegzetes kis templomnak két része
van: a gótikus hall és a Tran-
sition-Norman stílus építkezés.
Ehhez a templomhoz hasonló
csak négy van még Angliában.

A templom halljában van
elhelyezve kilenc kereszties
vitéz síremléke, teljes pán-
célfegyverzetben fekvő alakok.
A kereszties hadjárat főbb
személyei voltak.

Beljebb érve, a templom
balsarkában k. skeny magasra
épített kella fogad, hosszú,
fűz centiméter széles ablak-
kocskákkal, rajtuk keresztül
csak a kórus látható, mely a
templom legbelsőbb részében
van elhelyezve. Rajta az év-
szám: 1240. Ez a szűk cella
szomorú idők szerencsétlen
embereire emlékeztet. Ide
jártak naponta az esküt-szegő
és éhhalálra ítélt boldogtala-
nok misét hallgatni

A padok művészein fa-
ragott fa, az ablak festett üveg, de legnagyobb mányozására,



A templom külseje.

része már modern.

A kórus közvetlen köze-
lében állnak a piros bársony-
nyal párnázott padok a jogtu-
dósok részére. Ezekbe kizáró-
lag a Temple-hez tartozó tagok
ülhettek. A közönség részére
az ülőhelyek a háttérben ta-
lálhatók.

A kis templom tele van
történelmi nevezetességekkel.
A kereszties hadjáratban nagy
szerepe volt.

A középső épülettömb, a
„Middel Temple Hall“ gyö-
nyörű gót stílusban épült. Itt
van elhelyezve az értékes
és óriási könyvtár. Előtte a
kertben szökőkút dobja ma-
gasra finom vizsugarait s me-
sél lágyan rég elmúlt időkről,
Dickensről, ki a kedves helyen

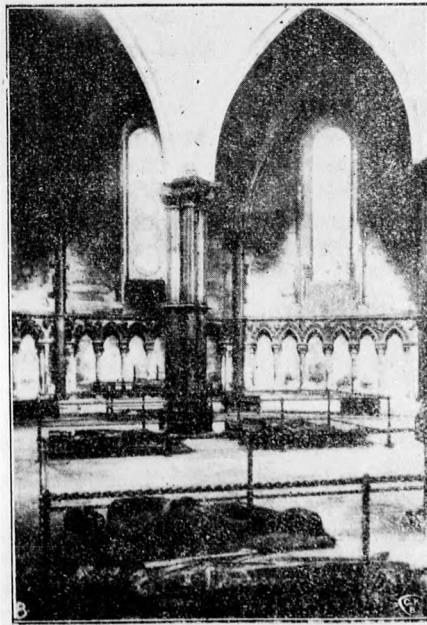
pillantotta meg először Ruth Pinch-et, egyik is-
mert regényalakját, amint mosollyal az arcán itt
találkozik bátyjával, Tommal s később a semmi-
ségbe vész.

A belső templom a törvényhozók számára
van fenntartva. Itt folytak le a diner-ek. Minden
évben hat ilyen dineren kellett résztvenniük, 12
éven keresztül, tehát összesen 72 dineren. Ez a
rész a Temple-nek 1572-ben épült. A mennyezet
pompás faragású tölgy, úgyszintén a hosszú asz-
tal, amelyhez a tölgyfát a Wind-
szori parkból Elizabeth királyné

ajándékozta a jogtudósoknak
azzal kérelemmel, hogy rajta
mondják ki Mária skót királyné
halálos ítéletét.

A Temple nek két ci-
mere van. Az egyik örökzöld
gallyal bárány: az ártatlanság
jele. A másik repülő ló: a
jogtudósi gyorsaság.

Óriási kert közepén épül-
tek, különböző időkben, a főbbi
különböző remekművek. A kert
hajdan egészen a Temzéig nyúlt
le. Ma egy széles, óriási forga-
lommal bíró földtöltés, az Em-
bankment, választja el a lessan
folydogáló folyótól. Egy egész
napot töltöttem a Templeben.
Vendége voltam az egyik jog-
tudósnak, aki nagy készséggel
vezetett és alaposan megma-
gyarázott mindent. De egy nap
kis idő az egész tüzetes tanul-



A templom belseje a kereszties vitézek síremlékeivel

Zsirossy Magda (Coulston)



(6)

— Ifjúsági regény —

— Bocsánatot kérek, — nyögte, de én nem akartam, nem én vagyok a hibás.

Sári mamája kezét nyujtotta Pistának,

— Tudom, fiam, tudom. Inkább én vagyok a hibás, mért hagytam a babát őrizetlenül.

Pista sóhajtott :

— Nehezen hiszem, hogy jóideig hozzáfognak a Holdrakétához. Pedig már újból remélni kezdtem . . .

Búsán ült le egy lócára, Titkon azonban meg volt elégedve az ügyességével, mert a rakéta-ergetés fényesen sikerült. Csak, persze, ez az utolsó, kellemetlenség . . . Ez nyugodtan elmaradhatott volna.

Bánatosan nézett körül. Azzal lassan kinyujtotta a kezét, egyideig kaparászott az asztalon s magához húzott egy csokoládé torta szeletet. Bűfelejtőnek.

Boros hácsi mentette meg a hangulatot. Asztalra ütött.

— Vigadjunk! — vezényelte, — nem történt semmi és Sárika keresztülment a tűzkeresztségen. Nekem kópasz fővel kellett ezt megérnem Gorlicénél! Biztos jel, hogy a kislány nagyszerűen fog férjhez menni!

A cigány tust húzott, aztán belevágott egy friss csárdásba.

Laci sziszegve ült a lócán. Am úgy forogtak

körülötte, mint pillék a lámpa körül. Mindenki simogatta, kínálta, kezét szorongatta, Nagy Péter is odajött a rossz pipaesutorával s barátságosan megkocogtatta Laci fejét, Mindenki gratulált neki, a postás néni meghívta ebédre. Feri meg büszkén állott mellette s egyre azt hajtogatta :

— A mi vendégünk! . . .

Valljuk be, hogy Lacinak valami más dolog tetszett a legjobban. Mégis csak az tetszett neki legjobban, hogy Böske leült mellé és sokáig nézte őt csillogó szemmel. Aztán lelkesen mondott csak ennyit :

— A bátor életmentő!

Aki Lacit ismeri, az megjósolhatott valamit már is. Az bátran megjósolhatott tíz verset, igen, legalábbis tíz verset a jövő tanév önképzőköri üléseire . . .

VII.

„Kedves Anyukám!

Bizonyára csodálkozol, hogy még mindig nem a fátáról írok. Ugy látszik, igen lassan fogunk odajutni, annyi rengeteg megállóhely akadt az utunkba. Utunk egészen másképen sikerült, mint ahogy Pistával terveztük. Ha majd hazaérkezem és Te is visszajössz Málénél, úgyis részletesen beszámolok róla. Most csak rövidesen annyit, hogy ha kalandokban nem is volt részünk, de

olyan emberek közé kerültünk, akiket eddig csak a piacról és a könyvekből ismertem. Egyik faluból a másikba megyünk már egy hét óta és igazán jól érzem magam, az emberek mindenütt szívesek és naponként elmondjuk, hogy nem kell megszíre mennünk, hogy az ember újat és meglepőt lásson. Elsőnap az eső bevert bennünket egy parasztházba, aholégszen ingyen nagyon szívesen láttak. Második nap Csikós Feri falujába érkezünk, tudod, az a fiú, akire mindig azt mondtad, hogy olyan jóképű, rendes falusi gyerek és első elemítől kezdve pap akar lenni, Csikóséknak van egy nagy méhesük és két napig ott voltunk vendégek, Csikós néni helyünket se találta. Vasárnap a faluban tűzoltómajális volt és Pista segített eregetni a tűzoltóknak, majd felgyújtotta az erdőt örömben, hogy végre hozzájuthatott. Itt nagyon jól mulattunk, sokat táncoltunk. Sok vendég jött a mulatságra és képzeld, Anyukám, Boros Zoliék is begurultak a mulatságra, Boros Zoli örömben földhöz vágott. Boros bácsi roppant kövér bácsi, erős hangja van, de nagyon kedélyes bácsi, mindig nevetni kell, ha mond valamit. De aztán komolyan is mond sok érdekességet, ő nagyon ismeri a falut. Boros néni nagyszerű tortákat tud sütni, ez a Pista öröme. Vasárnap Boros Zoli nem ment haza a szüleivel, hanem eljött aludni velünk a méhesbe. Hétfőn elbúcsúztunk Csikóséktól és Borosék kocsit küldtek értünk, most nem tudok biciklin menni, mert fáj egy kicsit a karom. Megégettem, mikor a postásék kis Sári babáját kihuztam a tűzből a majálison. Egy szikra lobbót vetett ugyanis a szénában s Pista megfogadta, hogy nem fog többé rakétázni. Igazán nem volt nagy dolog, de azóta mindenki kézzől-kézre ad engem és elkereszteltek életmentőnek. Azért is írom géppel ezt a levelet, egyikézzel nagyszerűen kopogok a jegyzői iroda gépén és látod, nem is ejtek hibákat. Most itt vagyunk Boroséknál, Csikós Ferinek is el kellett jönnie, Boros néni azt mondta, nem enged el bennünket két hétig, legalább Zoli megszelidül, mert nyáron mindig elvadul. Itt nagyon jó. Járunk halászni a patakban, holnap már én is fürödni fogok. Estefelé a Zoli húga zongorázik és mi olyan dzsessz-bendet csinálunk, hogy Boros bácsi azt mondta, különbek vagyunk, mint egy kannibál törzs. A falu nagyon érdekes, a parasztnak olyan okosakat mondanak és ebben a faluban nagyon szépen szönek. Már vettem is neked egy kézimunkát, amit ők rajzolnak elő és holnap elmegyünk a másik völgybe, ahol egy ember még régi mázos korsókat csinál, jó lesz az előszobában felakasztani, úgy is eltörtek, amiket Te úgy szeretted. Pistának nagyon tetszenek a kapudíszek és már telerajzolt belőlük egy füzetet, mert újabban művészek készül. Tudod, hogy én verseket szerettem firkálni, engem a nótájuk kapott meg és Boros bácsi le is ültetett tegnap két józú embert, akik nagyon szép nótákat daloltak“ . . .

Laci hátradőlt a széken. Forgatta a levél lapjait, amit eddig kopogott. Ujjai fűgően mozogtak a masinán, csak jobbkézzel tudott írni, a balja még be volt kötve gondosan. Eltűnődött, mit írjon még. A verendán Zoli türelmetlenkedett és már harmadszor kopogott az irodaajtón:

— Gyere már ki, Laci, nem marad a gépben betű. Reggel óta benn vagy.

Laci a gép fölé hajolt és hozzábillegettette még:

„Egyelőre nem tudok többet írni. Már sürgetnek a fiúk, tehát búcsúszom Máli néni kezét csókolom, javulást kívánok neki.

Téged sokszor ölel, csókol szerető fiad, Pista.“

Az aláírást, mint édesapjánál is látta, tintával firkantotta oda. Kész volt a nagy levél. Betette egy hatalmas zöld borítékba, leragasztotta s bedobta a póstaszekrénybe, amely éppen a jegyzői épület falán gyűjtötte a falu leveleit.

— Már azt hittem, elásod magad az irodában, — méltatlankodott Zoli, aki a hosszú, ülő munkának így nyáron, nem igen volt barátja, aztán még hozzátette:

— Mindjárt megjön Apa és ebédhez ülünk.

Délelőtti nyugalom. A konyhából pecsenye — sísteregés édes, megnyugtató dala szállott, Boros néni vezényelt ottan, Böske is előtűnt néha rózsapirosan, kacsián hátrakötött kendővel a fején: ő volt Boros néni hadsegédje a háztartásban nyáron át és őnhatalmulag is tudott intézkedni s parancsokat adni Julcsáknak és Zsuzsóknak, a ház szintén nem kevésbé fontos gárdájának. Téli időben Böske egy intézetben szedte magába a műveltséget, nyáron át azonban Boros néni méltó utódjának bizonyult a konyhában.

A verenda előtti padon két paraszti ember pipázgatott. A jegyzőt várták, aki a városba ment. Nagy türelemmel várták már reggeltől, ha egyszer rászánták magukat s a dologidőt, akkor ki is ültek azt a néhány óracsát. A vasúti sinek mentén mozdony tolatott, almosan hangzott a fűtlyszó is. A kis kertben bárány bégett a fához kötve és kacsák csámpáztak, tasakodva egy apró tavaeska körül. Rózsafák karóinak üveggömbjében tükrözött magát a napsugár.

Pista kint ült a ház előtt egy kőrakáson és szenvedélyesen rajzolt. Boros bácsi felhívta figyelmét a házak érdekes építési módjaira s Pista, akinek érdeklődése fecskeszárnyon röpködött, a vasárnapi szerencsétlen rakétázás után abbahagva egyideig Holdkutató szenvedélyét és művészetnek a dobta magát martalékul.

A művészet e martaléka rajzolt házdiszeket, régi kancsókat, szövésmintát, mindent, mert ez könnyen ment, könnyebben, mint a tájkép és az arckép. Am egyre inkább érdekelte a dolog, már nyomozott az érdekesebb minták után, érdeklődött, be-bemerészkedett egy házba, elbeszélgetett értelmesen, sokkal értelmesebben és ügyesebben, mint első nap, ott, a parasztházban. Sportnak vette és szenvedéllyel vetette rá magát. Érdekeltek ezek a

külsőségek, a rajzok, a minták és nagyon szívesen ment utánuk, ha valahol valami érdekeset meglátott. A faluban két nap alatt megismerték és azon vette észre magát, hogy nagyszerűen ért ezeknek az embereknek a nyelvén. Leült melléjük a padkára s úgy tartotta őket szóval, hogy néha kétfelé gurult a hallgatóság a nevetéstől. Pista érezve, hogy ő a központ, annál szenvedélyesebben vetette rá magát a diskurzusra és néhány nap mulva ahány ház mellett elment, mindenüvé beköszönt, mert ismerték őt és a félfa barátja volt már neki.

Zoli, meglepően őt ma a szorgalom tündére, a bicikliket tisztogatta. A szelepeket kirakta maga mellé, kényelmesen letelepedett az árnyékba, aztán fujt a szelepeken egy nagyot s gondos szuszogással csavarta helyükre őket.

— Ur nem siet! — volt a jelszava s e jelszóhoz igen hű maradt e délelőttön.

Feri a fák alatt olvasott. Kazinczyt. Berzsenyit, Balassát és Fáy Andrást rakta ki maga köré, egyszerre akarván elvégezni a súlyos penzumot, de rossz nyelvek szerint, — s e rossz nyelv alatt jelen esetben a házigazda, ijabb Boros Zoltán értendő, — Csikós úr nagyokat szundít Kazinczy óv felügyelete alatt. Ellenőrizni az ilyet persze nem lehet, mert gyanús járókelő közeledtére Feri azonnal harsányan lapoz bele a könyvekbe.

Laci leült a két pipázó ember mellé. — Aggyisten, bácsi, — mondta közvetlenül egészen ellelejtve, hogy egy héttel ezelőtt ilyenkor valami zamatos mondásra készítette őt egy belső hang, — aggyisten bácsi, nem ünták meg még a várokozást?



A két ember helyet szorított maga mellett a kis padon.

— Mondjuk, már csak várunk, ha eddig jöutünk . . . — ütötte botját a földbe az egyik.

— Szegény embernek nehéz a dolga, — tolt a félre pipáját szájában a másik, — szerződés végett gyüttönk, ha a föld várt eddig, már mi is kivarhassuk.

Laci tisztelettel nézett erre a két nyugalmas alakra. Reggel óta itt ülnek, esendesen, diskurálva, hangjukban nyoma sincs az idegességnek, türelmetlenségnek. Azok az izgékony emberek jutottak eszébe, akik édesapja irodája előtt fészkelődnek, nyugtalankodnak, fecsegnek és larmáznak. Milyen más ez a két ember: maga a megtestesült nyugalom, komolyság. Gránit! Gránit, — döbbsent bele Pista, lám e, nem is kell a Tátraig menni, hogy az ember gránitsziklával találkozzon. A természet alkotó elemei ugyanazokkal a jelenségekkel, csak más elnevezésekkel minden viszonylatban előfordulnak. Mint itt, ez a két gránit. Egyszerűek, nem kicsiszoltak, nem fényesedők. Nem törekeny gipszből valók. Gránitok. Nyersegek, elnagyoltak, de ős-erők . . .

Laci gondolatai mélyebben jártak a Pistaénál s ezért több időre volt szüksége, míg valami gondolatot, eszmet magáéva tett. De azt aztán alaposan.

Elérkezett oda, hogy nem „a parasztot“ látta a faluban, hanem a város természetes ellensúlyozását, a város lüktető szellemi életének testi táplálékkal és lelki erővel való kiegyenlítését. Ur és paraszt: egyenlő lett előtte. Mindegyiknek megvan a maga erénye, hibája s mint fogaskerek kapcsolódnak ezek össze s elválaszthatatlanul gördülnek egymás mellett, immár századok óta.

— Mert, hogy mégis olyan idegenek? — tűnődött sokszor s próbálta megadni magának rá a feleletet. Tegnap este meg is kérdezte vacsora után Boros bácsitól.

Boros bácsi a verendán ült s a falu hunyorgó lámpái felé nézett:

— Igen tetszik ám nekem, fiam, hogy ezen gondolkodol. Csak most látod őket egy hete, de én közöttük élek már évtizedek óta, talán jobban ismerem őket mégis . . . Hogy mért olyan idegenek? Talán, mert sokan lenézik őket. A városi ember nem törődik vele, elég neki a maga gondolata. A falu magára maradt s a városi nem látott benne mást, csak népviseletet, bicskázást és messzi búzátáblákat. S parasztból lett úr hamar ellelejti ám a bogárhátú szülői házikót, tudja Isten, mért sietünk úgy az elleledkezéssel. Pedig jóra való nép ám ez nagyon és megérdemli, hogy törődjenek vele . . .

Hirtelen Ferihez fordult:

— Csikós Feri. Belőled is úr lesz. Pap. Elfogod-e felejtetni mindjárt a szülői házat?

Feri komolyan intett:

— Nem, Boros bácsi. Azt hiszem, az édesanyámat még sem tagadnám meg. És a föld, a falu mindnyájunknak édesanyja.

— Anyja, fiam! — javította ki Boros bácsi, — anyja. Mert soknak mostoha anyja is ám, nem szabad ellelejtetni. Egek szájában aztán életük végéig keserő íz marad a föld és a falu.

(Folytatjuk)

SZEGÉNY EMBEREK SÜTEMÉNYE

Irtá: CZAPÁRY KAROLA

Kónya Jánosné, a járó kocsisné, büszke rá, hogy nem hord slafrokot, mint a többi cseléd-asszony és hogy a tanyán ő süti a legjobb kenyeret.

Négy gyermekének, a már iskolás Jóskának meg Pistának, a bogárszemű Kalinak és a csepp szösze Zsuzskának, valóságos örömnep, mikor édes anyjuk kenyeret süt. Olyan sok sürgés-forgás, titokzatosság jár a kenyérsütéssel. Azt már sejtik, hogy a kovászban titokzatos erő lakozik és megértik, hogy miért kell a tésztából egy darabkának mindig visszamaradni, amit anyjuk gondosan eltesz egy falányérkán a következő sütéshez.

Kónyáné már előtte való este gondosan megszitálja a lisztet és a teknővel együtt megre állítja. Azután a savanyú, de kellemes szagot árasztó, megkérgesedett kovászl meleg vízben felolvasztja; még kevés komlóskorpát is ad hozzá. A víz azonban pontosan ki van mérve egy mázas csuporral; se több, se kevesebb nem lehet. Ezt a keveréket beönti a lisztbe, amelyet a teknő féloldalához húz. Kissé felkavarja és hosszúnyelű fakanalat tesz rá, abrosszal szépen letakarja, hadd álljon így hajnalig.

Kora reggel, mikor a falióra sebesen négyet üt, a tanyai cselédházak ablakai közül csak Kónyáéké világít a kék sötétségben. Pitymallik. Ébredzik a tanya, az udvarból kakaskukorékolás, majd tehénbögés hallatszik, különben nagy csend ül meg a környéket.

Kónyáné reggelre kelve, újra fúrge, bár hallgatag, mint mindig, ha kenyeret süt. Talán imádkozik ilyenkor és az Ur meghallgatja az ilyen imádságot is.

A gyermekek bent a jó meleg ágyban, felülve, kíváncsian nézegetik, mit művel anyjuk. Még a kis Zsuzska is felnyitja kék szemét és mosolyog. Tiszta a lelkiismeretük, leckéjüket beléve tudják.

Kata az idősebbik lány, aki már ismétlődő jár, segítségére van az anyjának, szokik a házi munkához, tanulja a kenyérsütést, házi szövést.

Sót és kőménymagot ad kézhez édesanyjának, amiből az a liszt közé szór egy-egy jó marokkal. Most jön a nehéz munka, a kavarási, mert mindig csak egy irányba szabad annak menni. Ezután jön a dagasztás, mind a két kézzel. Ugy tartja Kónyáné, hogy a kenyérsütésben ez a legnagyobb művészet, a sikerült kenyérnek egyik főlité.

Mire bedagaszt, kivilágosodik odakünn. Kata előhossa a szakajtó kosarokat. Tiszta szőtteseket tereget beléjük, gondosan kihinti liszttel.

Kónyáné a kidagasztott tészta közepébe egy kis gödröt nyom a hüvelykujjával, kiszaggatja a tésztát és egymásután teszi be a négy kosárba,

olyan mozdulattal, mintha egy kis gyermeket fektetne az ágyba. Mikor a tészta mind a négy kosarat félig betölti, felülre még egy kis lisztet hint. Kata összefogja a kendő négy sarkát, betakarja a tésztát, könnyű pelyhes párnákat tesz rá végül, hogy keljen.

Kevés tésztát meghagy Kónyáné lángosnak. Jó lesz a gyermekeknek az oskolába vinni, útközben majszolgatni, meg az ember is harap belőle a ciberelevéshez, ha bejön az ólból reggelizni. Még egy kis madárra való is jut Zsuzskának. Két szem feketeborsból van a szeme és a farka késsel kicifrázva, békenve tojásfehérjével, hogy szép fényes legyen.

Van-e még a földön olyan sütemény, amely jobban izlenék a tanyai gyermekeknek, mint a lángos? Azt hiszem, nincs. Még az urasági lakba is felküld Kónyáné egy kis friss lángost, szép szegélyes porcellán tányérban, mert a kisasszonyok nagyon szeretik a Kónyáné tejfeles lángosát, a reggeli kávéhoz. Almát, diót, mézet küldenek le érte a gyermekeknek.

Meg is becsülik Kónyáéknál a kenyeret. Sohasem szelik meg addig, míg Kónyáné három kis keresztjellel meg nem áldja. Így látta anyjától, nagyanyjától. Nemzedékről-nemzedékre öröklődnek az ilyen szokások.

Kónyáéknál a kenyér szentség az asztalon. Egy morzsának sem szabad abból a földreesni, mert öreganyjuk mesélte, hogy itéletnapkor minden morzsát véres szemmel fognak felszedegetni.

Lány kenyérből golyócskákat formálni, halálos bűn. Sohasem szabad a kenyeret fordítva tenni az asztalra, mert az szegénysége! hoz.

Mindezeket Kónyáné gyermekei lelkébe véste, már zsenge korukban.

Az asztal szélén áll a kenyér, szép kivarasos kendőbe takarva, egyenletesen szelve, sima felülettel.

Egy szelet kenyérnek sem szabad kárba veszni; a kenyérhajakat összegyűjtögetik a csirkéknek és a malacnak.

Sokszor elnéztem, mikor a Kónya gyerekek nyári estéken kiültek a küszöbre és jóízűen aprították a kenyeret a jó tejfeles aludtájába. Kezükben lassan morzsolódott a kenyér, közben közben ruhájukról felszedegették a nagyobb szemű morzsákat és a körülöttük ólalkodó tyúkoknak dobták, azok meg egymást vagdalva, néhány pillanat alatt felették a morzsákat. Már odaszoktak, mert egész nyáron aludtáj meg kenyér volt a gyermekek vacsorája. Talán ettől olyan piros az arcuk, ragyogó a szemük és igaza van az édesanyjuknak, aki azt szokta mondogatni:

— Mindíg arra tanítom a gyermekeimet, hogy becsüljék meg a kenyeret, mert, amíg kenyérünk van, hálát adhatunk a jó Istennek.

A MAGYAR KARDVIVÁS MESTEREI

A Kelet pusztáiról jött magyar kezében görbe kard villogott. Ez a görbe kard igazi szimbóluma volt a szilaj száguldású, nomád pogány lovasnak. A vad keleti steppék természetes küzdelmeiből fakadt ösztönös ravaszgú és sajátos képzeletű harcmodorral rávert a meglepett Nyugatra.

Az állandó megtelepedés, a város, a földművelés, a rendiség új fegyvert adott a magyar kezébe: a keresztény lovagok keresztmarkolatú, pallós formájú, nehéz lovagi kardját.

Ebből alakult ki keleti hatások alatt a magyar kardnak nevezett kardforma. Ezt a kardot használták a mult század párbajaiban s ez a kard lett a XIX. század második felében megszületett magyar vívósportnak fegyvere. A magyar párbajvívás két legnagyobb alakja, Bolyai Farkas és Wesselényi Miklós. Bolyai, a nagy matematikus, gazdatiszt korában Bécsben 17 osztrák lovastiszttel verekedett meg egy délután. Mind a tizenhetet leverte anélkül, hogy maga egyetlen karcot is kapott volna. Wesselényi Miklós félelmetes vívó volt a maga korában. Alakját ebben a vonatkozásban gyönyörűen örökíti meg Jókai a Kárpáthy Zoltánban. A magyar vívósportnak a XIX. század végén legnagyobb alakja Nagy Béla. Ő, kivételes tehetséggel, egyedül volt méltó s sokszor győztes ellentele az akkori olasz vívóknak, akik a századfordulóban elhozták hozzánk a fejlettebb technikájú, ritmusos mozgású olasz vívást és a könnyebb olasz kardot.

A magyar vívósportban nagy változás állott be. Mindenki sietett átvenni az új kardot és az új stílust. Olasz mesterek jöttek Pestre, részint a bécsiúhelyi akadémiáról, részint közvetlenül Olaszországból. A magyar vívók nagyszerű anyagának bizonyultak. Nemesak teljesen átadomították régi csuklívívásaikat az olasz könyökvívásra, de új anyagot, szellemességet, ötletet, villámszerű rajtaütést is vittek bele.

Meg is látszott az eredmény. Minden olimpiászon (ahol magyarok szerepeltek) magyar vitte el a kardvívás világbajnoki címét. Fuchs Jenő kétszer nyerte meg a háboru előtt a világbajnokságot s a háboru után a párizsi olimpiászon Posta Sándor, az amszterdami olimpiászon pedig Tersztyánszky Ödön lett a világbajnok.

Közel öt éve annak, hogy európai bajnokságokat rendeznek a kardvívásban. Az első három évben Gombos Sándor, tavaly a szintén magyar Glykais nyerte meg az „Európa kardvívó bajnoka“ címet. Néhány évvel ezelőtt a még ma is egészen fiatal Petschauer Attila vereség nélkül nyerte a nagy bécsi nemzetközi versenyt. A döntőben ellenfelét, a ragyogó technikájú olasz Binit végig kergette a vívótermen vehemens támadásaival.

Nemrég mérkőzött meg Glykais Olaszországban a legjobb olasz amatőr kardvívóval, Pulitti-val

és küzdelem után biztosan verte. Végtelen a sora a magyar vívókard győzelmeinek. Sehol a világon nincsen annyi nagy klasszisu vívó, mint a magyar vívóéletben.

Itt-ott feltűnik néhány olasz, mint Marzi, De Vecchi, de ezek is legfeljebb egyenrangú ellenfelei a magyar elitgárdának. Az utóbbi években a német Casimir elérte a magyar klassziszvívók tudásának alsó határát, ugyancsak eljutott erre a fokra a dán Ossier, a belga De Yong és a cseh Jungman, aki magasabb kora ellenére is rávert a fiatal cseh vívógenerációra és biztosan nyerte Csehszlovákia bajnokságát.

Ezzel szemben a magyar vívógárda egész sereg nevet mutathat fel. A legtöbben magasan felette állnak a többi nemzet vívóinak. Posta Sándor, Fuchs Jenő, Gombos Sándor, Garai, Rády, Uhlyarik, Tóth, Rozgonyi Glykais, az újabban feltűnt Gerevich és a nem rég tragikus halált halt Tersztyánszky mind fogalomná lettek Európa vívósportjában.

Ez a csodálatosan fejlett vívósport ma már természetesen nem szolgál emberölési célokat. A gyilkoló fegyvertől testedző sporteszköz lett. A löfgyverek, repülők, tankok háborujában elvesztette döntő szerepét a kard s a párbaj is anachronisztikus, groteszk a ma embere előtt. A vívótermekben (kevés kivétellel) ma már nem párbajokra készülnek, hanem egészséges testedzést üznek.

Tetedzésre pedig elsőrangúan jó a vívás. Edzi a kar, láb és hasi izmokat, ruganyossá teszi a testet, élessé a szemet. Az egyik kéz használatából eredő egyoldalúságot súlyzó gyakorlatokkal lehet ellensúlyozni.

Nagy hiánya a vívósportnak, hogy nagyon költséges és ezért ma még a vagyonosabbak luxus sportja. Újabban felmerült az az eszme, hogy a tömegek számára meg kell nyitni a vívósportot. Ez különösen a német tornaegyesületek munkájában valósul meg. És ez szükséges, mert a vívó-sport értéke a testnevelésben, főként ügyesítő hatása miatt. Ha a vívás komolyan testedző céllal beáll a tömegek új testkulturájába, akkor meg is tud majd szabadulni minden olyan csökevényitől, amely ma még behomályosítja sportszerűségét és egy párbajozó, halott úri kultúra beteges maradványává alacsonyítja le olyan körökben, amelyek a vívó órákon kívül egészséges sportéletet aligha folytatnak. A vívás a test tiszta kulturáját élő tömegekben igazi hivatását fogja betölteni: a fegyelmet, ügyes test kiművelését. Mindezt annál is inkább, mert eddigi nagy mesterei, főként a magyarok, ezt a sportot minden részletében tökéletessé fejlesztették ki.

Terebessy János

**Minden barátja A MI LAPUNKNAK
szerezzen egy új előfizetőt!**

ÖNKÉPZŐKÖRI MUNKA

Toborzó levél.

Az új nemzedék szellemi sorakozásában az első állomás a középiskolai önképzőkör. Veszélyes és nagy felelősséggel járó állomás. Új történelem hite bontakozhatik itt ki, de lehet a fiatal lelkek megölője is. Az a kérdés: felnyitja-e az önképzőkör az ifjúságunkban rejlő erőket, hogy a friss energiák megtalálják a maguk új hivatását, avagy csak idomító eszköz a hivatalos iskola kezében. Az önképzőkörök reformkorszakát éljük most a szlovenszkoói magyar életben, és sok jó nevelési eszközből sokhelyütt tényleg az lett, amit neve is kifejez: az ifjúság önálló önnevelő szerve. Az új nemzedék öntudatraébredésének nagy állomása. Amióta Szvatkó Pál A Mi Lapunkban „Fiúk, önképzést, Európát, fiatal magyarságot” című vezércikkét megírta és Dobossy László, Jócsik Lajos nyolcadikos diákok írásaiból megtudta A Mi Lapunk olvasótáborra, hogy Érsekújvárott, ebben a sajtóságos kisalföldi munkás és parasztvárosban a középiskolai önképzőkör forradalma megtörtént, egyre határozottabban bontakozik ki országszerte az elavult iskolai intézményekből az új fiúk, az öntudatos fiatalok problémákra táruuló új önképzőkörre. *Nem egyéni szárnypróbálgatások, kised költői versek gyűjtő helye már ez az önképzőkör, ahol lehetőleg a tananyagot illik „feldolgozni” és mult idők szellemét kopírozni a tanári követelmények szerint, hanem a társadalmi élet, a művészet, a korszerű irodalom, a modern fizika, a reális élet, a kisebbségi magyar sorsprobléma, a parasztkérdés, a munkásosztály, a fejlődő technika, az új európai eszméramlatok figyelője és tanulmányozója.* Ma már Érsekújvár mellé Pozsony is felsorakozott, itt is kevesebb a költő és tudós, és több a megfigyelő, a tanulmányozó, a valóságot kereső és analízáló diák. A legutóbbi önképzőköri jelentéseket olvasva Ipolyság jelentései feltűnőek. Hát már az ipolysági diákokhoz is betört az új idők új dalnoka, Ady Endre! Ha láttatok volna, milyen boldogan fedeztük fel Prágában, Pozsonyban, Brünnben és Budapesten Diósi Kornél szűkszávú jelentését! Még csak a szomorú Adynál tartanak, a misztikusnál, az egyénnél, de aki egyszer hozzá benyitott, megtalálja benne, fájdalmain és tragédiáján keresztül a magyar megújulás, a faji kultúra és a szociális történelmi sors javasulása hallatlan erejű hirdetőjét is. A komáromi diák-önképzőkör az egyedüli, amely olyan magas színvonalon őrizte meg az iskolai önképzőkör hajdani színvonalát, hogy soha el nem sekélyesedvén forradalmi újítások szükségét mindeztideig nem kellett éreznie. Különösen a zenekultúra az, amelyben komáromi középiskolás társaink felülmulthatatlanok. De az új kor hatalmas problémái ide is be fognak törni, még pedig az ifjúság új erővel. Lehet, hogy Komáromban az átmenet nyugodt lesz, a mai konzervativizmus magas színvonalá mintegy erre kötelezi a diákságot, Keleten azonban, Rimaszombatban, Losoncon, Kassán valami radikális változásnak kell történnie. Tespedés van itt, szorgalom igen, jóakarát igen, de színvonal és új szellem még nem. Itt ott egy kis modern megnyilvánulás, de hiányzik a közös haladó munka. Még egy esztendő s talán ide is elhat Érsekújvár forradalma, Komárom színvonalá, Pozsony formái reformja, a szemináriumi csoportbeosztás és Ipolyság heroikus útkere-

sése a vidékiességből Ady Endrén keresztül az új Európa felé. Ami pedig a legelhagyottabb diákságot, a beregszászi reálgimnázistákat illeti, haj, Török Feri, Haba Tibi, ott komoly bátorsággal a legelején kell kezdeni: az önképzőkör megállapításánál. Az új magyar nemzedék élni, cselekedni akar s ezzel szemben nem lehet, egyszerűen nem létezhetik semmi akadály.

Fiúk, éreztétek mindenütt, hogy valami megmozdult. Megfutamodni nem lehet. Az új önképzőkör új áramlataival szembe kell néznetek és döntenetek kell!

Üdvözlő barátotok
Balogh Edgár.

Háborús ankét a pozsonyi reálgimnáziumban

A középiskolai önképzőkörök megújulásának alapfeltétele, hogy az ifjúság magába szívja a mai társadalom nagy kérdéseit, megvitassa és tisztázza magában az szociális problémákat s ily módon megteremtse a kapcsolatot az önképzőkör meg az élet reális adottságai közt. A pozsonyi gimnázium önképzőkörének egy olyan vállalkozásáról számolok be, mely idővel mindenképen alkalmas lesz arra, hogy felszabadítsa az önképzőkört az élettől sokszor távol álló tananyag meg a mult szépségein merengő könyvek léleknyűgöző világából s helyette fényt vessen a valódi élet realitásaira. Egy háborús ankét rendezése, midőn a gimnázium felsőbb osztályainak tanulói megszólalnak, többet jelent egyszerű véleménynyilvánításnál. Állásfoglalás ez a háború kérdésével szemben, az ifjúságból felszakadt őszinte vallomás, a szellemi pályákra készülő művelt tanulóifjúság hitvallása.

Mielőtt ankétunk eredményét részletesen közölném, az egész magyar fiatalok részére hangsúlyozom a háborús kérdés fontosságát. Nem véletlenül vettem fel önképzőkörünkben ennek az ankétnek a megrendezését. A mai társadalom kérdés-komplexumának egyik legfontosabb ága a háború problémája. Soha megoldásra váró probléma olyan mélyen nem gyökerezett a fiatalokba, mint a háború kérdése Tizenhat évvel ezelőtt, midőn Európában először süvített végig a világháború szele, a fiatalok máról-holnapra találta szemben magát a háború kérdésével. Választania kellett. A nemzeti gyűlölködés legszebb virágkorát érte s a hangzatos jelszavaktól bódult ifjúság a háborúba induló zászlók alá sorakoztatta fel legszebb életét. A félrevezetett tömegek bódultsága aztán létrehozta azt a szörnyű világégést, melyre nincs példa a világtörténelemben. Azóta elmúltott egynéhány év és a tömegek szép lassan rájöttek, hogy tévedés történt: nem így kellett volna megcsinálni a dolgot. De a tíz millió halott felett akkor már kiszökött a fűs az óriási gazdasági veszteségeket nem lehetett pótolni. Egy elhullott nemzedék szörnyű üressége

megmutatta, hogy a világtörténelem legnagyobb tévedése volt ez a háború.

Most itt vagyunk tizenegy évvel a békekötések után és háborúról beszélünk. Az egész világon titekban szörnyű háborúra fegyverkeznek az államok. Az imperializmus viharfelhői sötétítik el az eget s az anyagi leromlás, mélyvízű hinarjaiban a népek megint kiszolgáltatottnak a háborús uszításoknak. Mindnyájan tudjuk: folyik a fegyverkezés. Mindnyájan érezzük: itt tenni kellene. Nem a pacifizmus harsogó rakétafrázisaira van szükség, nem a kismemberek langymeleg álmódzásaira. Sem a jelszavak, sem a közönyösség nem segít. Társadalmi világerők megmozdulásaiban mindenkor a fiatalság vitte a vezetőserepet. Meg kell ismernünk a fiatalság véleményét, hogy nyitott könyvekből olvashassunk. A háborút atküzdött nemzedék fáradt rezignációja után ismerjük meg a felnövekvő, még padokban ülő nemzedék hitvallását. Nem szabad félünk. Lehet, hogy ez a hitvallás nem lesz minden esetben olyan, amilyennek szeretnők, de őszinte lesz, és ez a fontos. Egy százszavú fiatalság nő, léleg, lélekszik mibennünk s minélkülünk nem csímalhatnak lassan majd számadást a világ sorsát intéző politikusok. Önképzőköreinkben, diákegyesületeinkben kapjon helyet a háború kérdése, szólaljanak meg a diákok, hogy az eszmék megtisztítása után mindenki megtalálja a helyét.

*

Önképzőkörünk háborús anketjába az V—VIII. osztályos tanulókat vontam be. Minden diákhoz három kérdést intéztem, ezeket Kassák Lajos „Munka”-jának nyomán közetkezőképen fogalmaztam:

1. Mit tudsz emlékeid vagy hallozásaid alapján a háborúról?
2. Szoktál-e a háborúról beszélgetni?
3. Szeretnél-e megélni egy új háborút s abban résztvenni?

E kérdésekre 56 felelet érkezett be. A válaszoló fiúk és leányok kora tizenöt—húsz év között van. Tizenötéven aluliakat nem kérdeztem meg, mivel azoknak még nem igen lehet nézetük a háborús kérdésekre vonatkozólag.

Az 56 válasz legkülönbözőbb véleményeket tartalmaz. **A kérdezett tanulók 80% a elitéli a háborút s mint gonosz, embertelen cselekedetről emlékezik meg róla.** 12% kívánja a háborút, mint érdekes, hősiesség, vitéz cselekedetet. Van egy harmadik csoport, mely hajlandó ugyan résztvenni egy új háborúban, de csak úgy, ha az pusztán a védekezésre szorítkozik, tehát ha ellenség akarja megtámadni hazánkat vagy nemzetünket.

A háborút ellenzők közös jellemvonása a vértől, a haláltól való irtózás. A fiatalabb diákoknál ugyan azt az örökölt vagy belenevelt irtózást nagy mértékben meggátolja a személyes virtuskodás csalogató illúziója, de az idősebb fiúknál egyre határozottabban eltűnik a vitézkedés glóriája s helyét a hasztalan vérontás szörnyűségének tudata foglalja el. Az idősebb diákok erős háborúellenes érzésé-

nek két kifejesztője van: egyrészt azok az elbeszélések, melyeket háborút járt rokkant katonától, sebesülten hazatérő apáktól, rokonoktól hallottak a fiúk, másrészt a háborús könyvek. Személyes emlékeik a háborúra vonatkozólag csak a legidősebbeknek (18—20 éveseknek) vannak. Ezek az emlékek is rendszerint kezdetlegesek. Legtöbbször arra emlékszenek, hogy a háború ideje alatt mekkora nyomorúságban éltek az emberek, milyen nehéz volt élelmiszerekhez jutni, hogyan kellett sorakozni az üzletek előtt, hogy valami élelmiszerhez jussanak. Többször élénken emlékeznek a frontra induló s onnan megtörtén hazatérő katonákra. A háború borzalmait közvetlen közelről senki sem tapasztalta. Néhányan emlékeznek csak az ágyú dühörgésére Van olyan, aki őszintén megvallja, hogy olyan nyugodt boldogságban élte át gyermekkorát, mintha egyáltalán nem is lett volna háború. A sebesültekre való emlékezés a leggyakoribb a diákoknál. A válaszolók 60% a megemlíti, hogy atya résztvett a háborúban s ezeknek is legnagyobb része megsebesült. A sebesült katonák elbeszélései rossz színben tünteti fel a háborút. Több válaszoló megemlíti, hogy apja tanította meg gyűlölni a háborút s így fejlődött ki a háborús ellenesze.

A háború ellenesek másik csoportja könyvek útján gyűlölte meg a háborút. Többször említik Remarqueot, ki feltárta előttük a háború borzalmait s örök időkre elvette kedvüket egy újabb vérontástól. A háborús olvasmányok közül Rennt egy sem említi, ugyszintén Zweig et sem. A pozsonyi diákokhoz a háborús irodalomból ugyszólván csak Remarque jutott el, de a válaszokból az tűnik ki, hogy megtette a kívánt szolgálatot: a Remarque könyvét olvasott tanulók nálunk mind háborúellenesek.

A másik oka annak, hogy ezek a fiúk iszonyodnak a háborútól: a félelem. Ezt a legtöbb válaszoló többé kevésbé ügyesen elhallgatja, de egy 15 éves fiú kegyetlen őszinteséggel mondja ki: „*Sokkal jobban félttem a bőröm, mintsem hogy egy háborúban résztvegyek.*”

Az idősebb fiúk válaszaiban főleg egy eredőre lehet visszavezetni a háború iránti ellenszenvet: a háború elvesztette régi romantikáját. Ezek a fiúk már tudják, hogy a jövő háborújában semmi szerepe sem lesz az egyéni vitézségnek, ott már nem lehet kitüntetésekét kapni. A technika vívmányai fognak összekötni egymással kíméletlenül tönkre téve kultúrát, civilizációt: évezredek eredményét. Ennek a szörnyű ténynek a felismerése egyenesen kétségbeesetté tesz néhányat. De abban a kérdésben is megegyeznek mindnyájan, hogy a legközelebbi háború a legszörnyűbb pusztulását fogja jelenteni sok évszázad szorgalmas munkájának.

A háborús pártiak (a válaszok 12% a) állásfoglalásának két oka van: 1) Az egyik része fiatal, katonásan lelkesedő fiú, aki nemrég elhagyott gyermekkori játékainak folytatásaként fogja fel a háborút. 2) a másik része egy régi felfogású haza-

fiás nemzeti buzgalom oltotta és ápolta virtusból szeretné a háborút. Egy VII. osztályos, 20 éves fiú egyenesen esküvel fogadja, hogy ha kikerül az életbe, teljes erejével dolgozni fog a háború megvalósításáért.

A háború elkerülésére vonatkozólag a kérdezettek teljesen határozatlanok. A népszövetségben, mint a nemzetek egymásközti súrlódásainak hivatott békés elintézőjében egyetlen egy válaszoló sem bízik. 30% elkerülhetetlennek tartja a háborút s nem tud ellene orvosságot. 4% bízik abban, hogy nem lesz már többé háború s így nincs is szükség övintézkedésekre. A háború elkerülhetetlenségének okául a válaszok legnagyobb része a nemzeteknek egymás iránt tanusított bizalmatlanságát jelöli meg. „*Mindegyik nemzet azt mondja, le kell tenni a fegyvert, de egyik sem kezdi meg.*“ A bekeszerződésben, flottaszerelésben majdnem senki sem hisz. A válaszok nagy része magában az emberben keresi a hibát. Mindössze 4% van, mely a háború okát gazdasági érdekekre vezeti vissza.

A beérkezett válaszok véleménynyilvánításai-ban élesen fellelhető a baza és a nemzet fogalmának dicsőítése. Többen, akik a háborút elítélik és megvetik, a legnagyobb lelkesedéssel beszélnek, míhelyt a védelmi háborúról van szó. „*A haza és a nemzet mindnyájunknak a szülője. Kötelességem harcba menni, ha ők hívnak.*“

A háború problémájáról a válaszolók 36% a szokott gyakran vitatkozni, a többi vagy nagyon ritkán vagy egyáltalán nem. Főbb okok: „*A háborút barbárságnak tartom és ezért nem érdekel.*“ — „*Nem szeretek beszélni a háborúról, mert rossz emlékeket idéz fel bennem.*“ Akik beszélnek róla, 90% ban elítélik. A leányok válasza megoszlik. Leginkább elítélik a háborút. Legtöbbjé hosszú lére eresztett érzelmességgel vádolja a háborút a kegyetlenségekért és szörnyűségekért, de mindegyiknek az áradásán észrevehető az őszinteség jele is. Egy másik részük úgy nyilatkozik, hogy szívesen résztvenne egy újabb háborúban — ha fiú volna — Általában a lányok keveset beszélnek a háborús kérdéstről. Nagy részük azt tartja, hogy a háború csak a fiúkat érdekelheti.

Összefoglalva háborús anketünk eredményét a következőket állapíthatjuk meg: **A pozsonyi magyar középiskolások körében háborúellenes tendencia uralkodik.** A fiúk közvetlen emlékeik, elbeszélések vagy a háborús regények hatása alatt legnagyobb részben tudni sem akarnak egy újabb háborúról. (A fiatalabb diákok körében erősen hódít a virtuskodás, de idővel kivész a fiúkból. Legnagyobb-részt tisztában vannak a háború káros következményeivel, A háború elleni küzdelmet legnagyobb-részt hiábavalónak és feleslegesnek tartják, de mindamellett nem tudnak belenyugodni az új háború gondolatába. A világpolitikát figyelik és új háborút sejtjenek. A háború igaz okait nem ismerik: tapogatóznak. Félnék, nincs bizalmuk a politikusok iránt. Aggodalmukat magukba fojtják s a háborúról ritkán beszélnek. Nem ég bennük bosszú vágy, de a magyarságukat becsülik. Háború ellenes nevelésben

nem részesülnek és meggyőződésük a védelem hatásokrak van kitéve.

*

Ime itt fekszik a kibontott és végigelemezett anyag. Röviden ez az eredménye az első háborús anketnak Szlovénzkón, melyet — hisszük — nem-sokára követni fog egy másik. A beérkezett válaszokból a kisebbségi magyarság fiatalágának gondolkozása tevődik össze s az eredmény megmutatja a szlovénzkői magyar ifjúság s a háború viszonyát. Akik pedig, kevesen, védelmi háborúra gondoltak, azoknak azt üzenem: a legerősebb fegyver nemzetünkért a szociális szellemű építő munka.

Kovács Endre.

Az új nemzedék szelleme az érsekújvári önképzőkörben

A kisebbségi magyar sors nyugtalanítja fiatal lelkünket, problémák, próbálkozások, megmozdulások unszolják harcos akaratunkat. Harcban áll a holnap hatalmas serege, hogy minden energiáját megfeszítve a kisebbségi magyar élet fájdalomsságán enyhítsen. Szociális hittel vállaljuk a harcot magyar fajtánk jövőjeért, keressük az élettöredékből hűmúszot, hogy belé bocsájtva táplálkozó gyökereinket megújíthassunk vérben és lélekben.

Problémák rajzanak körülöttünk, kezdeményezések ütnek fel a fejüket minden felé. Ezek a kezdeményezések ma még ifjúságaik. De céljuk túl megy az ifjúságon. „*Egy korszerű kisebbségi magyar értelmiség kialakításán fáradozunk. Ténykutatást, kollektív értékű szakismereteket és szociális társadalomszemléletet hirdetünk a középiskolások és a főiskolások között. Azt akarjuk, hogy ezek egykor, mint új magyar intelligencia a csehszlovákiai magyar dolgozók föltörekvő gazdasági és politikai hatalmát szolgálva megtalálják kényerüket.*“ — írja valahol Balogh Edgár, a Sarló vezetője. Ezt a programot azonban az ifjúságnak még csak kis része vallja magáénak. A nagyobbik rész tétlenül és közömbösen áll a tényekkel szemben, habozva, értelmetlenül nézi ezt a heroikus harcot.

Mi az oka annak, hogy a középiskolás ifjúság tekintélyes része nem kapcsolódik még a mozgalmakba? Két pontban adhatom meg a feleletet: ez a réteg bizonyos külső körülmények behatása folytán nem érzi, nem akarja érezni, hogy egy nagy faji közösségnek az atónja, testecskeje. Másodsor: nem ismeri munkánk programját, irányzatát, vagy ha igen, rossz megvilágításban, tehát — megint csak nem ismeri.

Az érsekújvári magyar reálgimnázium önképzőköre éppen ezt a két pontba foglalt okot akarja megsemmisíteni. Minden egyéni érvényesülést és személyi vegetációt félretaszítva hatalmas összefogással fajtánk emberibb jövőjének kiképzésére érdekében akarunk harcolni. Azt akarjuk, hogy megszűnjék minden tétlen visszahúzódás, hogy a diákok többsége ne nézze közömbösen a mi vergődésünket, a mely sokszor hősi küzdelemmé maga-

sodik. Az érsekújvári önképzőkör új, tavaszi harcos korszakát egy olyan gyűlés nyitotta meg, ahol az új nemzedék mozgalmait ismertettük, a parasztság és munkásság kérdéseit vettettük fel és a népdalokat daloltunk.

„Sajnos azonban” — mondotta az egyik diákelőadó — „hogyan a merev hivatalos pedagógia megértésére még nem számíthat az ifjúság és nem is számíthat addig, amíg az új szellemet képviselő új generáció kezébe nem kapja a közéletben a vezetést és amíg ez a szellem meg nem szállja a tanári szobákat”.

Egy másik diák a gyűlésen Kodolányi János Futótűzén keresztül próbálta jellemezni a fiatalságot: „A beteg gögbe burkolódzott dzsentri és az önző polgárság mellett csupán a parasztság és a környezetéből kivetkőzött tanuló ifjúság jelentheti a magyar jövőt. Ezért hirdeti Kodolányi János, hogy a parasztságnak és a modern fiatalságnak találkozniuk kell egymással.” Ifjúsági mozgalmainkban éppen a regősjárás vállalta az utóbbi kijelentés megvalósítását. Tehát ez a mozgalom a népi kultúra kiaknázása mellett (mely magába véve is nagy jelentőségű) a súlypontot a parasztság és a modern városi fiatalság közeledésére fektette.

Természetesen ismertettük a S.rló mozgalmát, a négy Vetést, a budapesti Bartha Miklós Társaságot s a szegedi Bethlen Gábor Kört is. Gyűlésünk megszüntette az ifjúsági mozgalmakkal eddig szemben álló középiskolás rétegnek a főiskolásoktól való eldifferenciálódását és a helyi sajátos körülményektől determinált kisvárosi szférából kiemelkedve egy tágabb körű érdeklődést eredményezett. A közel jövőben a munkásság és a modern technika kérdéseit vetjük fel.

Ma már ott tartunk, hogy az újrúvári fiatalság szociális kritikával keresi az utat, amely egészséges emberi társadalomhoz vezet. Nem ismerünk el olyan nyájas, szeretetszemű ígérdeget, aki csak szeretni akar nagy történelmi komolyságú társadalmi megmozdulásokban és a szeretet passzív mérlegével akar javítani. Ideálunk az a szociológus, aki harcot hirdet, természetesen nem fegyverrel, és bunkósbottal, hanem alapos szociális kritikával akar minden kerülő nélkül az osztálytalan emberi társadalomhoz elvezetni.

Balázs András

A „Madách önképzőkör” (Kassa) a jelen iskolai évben is megalakult Ferenc Ferenc tanár-elnök vezetésével, aki megnyitotta beszédében az önképzés fontosságát hangoztatta, egyúttal megjelölte a célt és az utat, amelyen haladva az életben is megállhatjuk helyünket. A kör tisztikara: ifj. elnök: Mandl Imre VIII. b, titkár Bitvai Gábor VIII. a, jegyző Nagy Gyula VII. b, főpénztáros Loósz József VII. a, könyvtáros Hascák József VIII. a. t. — A kör ezévi újításai a szakosztályok. Az irodalmi szakosztály vezetője Ónody Zoltán VIII. b, a természettudományi-é Szász Imre VIII. a, a szociológiai-é Friedländer Imre VIII. b. tan. Ezenkívül van 12 választott bíráló.

Eddig a legnagyobb tevékenységet az irodalmi szakosztály fejtette ki. A szereplők közül kiemelkedtek: Ónody Zoltán VIII. b (Mari néni, Falun vót, tán igaza se vót, Jolánka, A révész és leánya c. elbeszéléseivel), Böszörményi Sándor VIII. b. (Kisértet c. képével). A legtöbbje a magyar parasztot, életét, gondolkodását festi humorosan. Prázsmár Tibor VIII. b kedvelt diaktémát dolgozott fel a Diákbecsület c. humoros novellájában. Klein Jenő VIII. b. Vészkarok c. alatt kitűnő krockot mutatott be.

Értekezéseikkel kiváltak: Böszörményi Sándor VIII. b. (Ady: Harc a Nagyúrral), Neusch Andor VIII. a. (A XVII. század lírája). — Tájékoztató előadást tartott, a „szavalás művészetéről” Mandl Imre VIII. b. Petőfi, Ady, Mécs költészetéből szemelvényeket mutatva be.

A szavalás terén kitűntek: Munk Lili V, Balta Dezső VIII. b, (Klein Jenő VIII. b, Ónody Zoltán VIII. b, Böszörményi Sándor VIII. b verseit adta elő), Madarász Lajos VII. a (Nagy Gyula VII. b költeményét mondta) és Bencze Ibolya V. o. t.

A természettudományi szakosztályon Szeghy Imre VIII. b sorozatos előadást tartott természettani kérdésekről. Szász Imre VIII. a. pedig „Séta az anyag belsejében” című munkájával keltett figyelmet.

A szociológiai szakosztályon Friedländer Imre VIII. b. „A szocializmusról” szóló előadását élénk eszmécsere követte.

Szavaló versenyét a kör január 26-án tartotta meg, amelyen az V. és VI-ik osztályból 12-en vettek részt. Többen meglepő tehetséget árultak el. Első lett: Szász László VI. b. (Ady: Harc a Nagyúrral. Jutalma: Móricz Zsigmond „Légy jó mindhalálig” c. regénye.), második: Klein Magda VI. a. (Ady: Párizs az én Bakonyom. Jutalma: Farkas Gyula: Forrongó lelkek.), harmadik: Fehér Kálmán V. (Ada Negri: Tűz a bányában. Jutalma: jegyzőkönyvi dícséret.) A bírálatot határozott bizottság ejtette meg külön gyűlésen. Dícséretet kapott még Györy László VI. b. (Váradai A. Az ezüsfátyol legendája). A többi versenyző is megközelíti a jó szavaló ideálját.

A tanárelnök javaslatára az önképző keretében megalakult egy 140 tagú énekkar Simkó Gusztáv, a Kassai Zenekedvelők Dalegyületének karnagya, vezényletével. A kör gyűléseit kéthetenként tartja. Élénk munkájával meg lehetünk elégedve.

Nagy Gyula, VII/b rg. tan.

HUMOR

FÉLÉVKOR két napi szünet volt, szombat és vasárnap. Feri elég jó bizonyítványt vitt haza. A szülei örültek is neki, csak Feri anyja sópánkodott a szünet miatt: Most majd Feri mindennap délig fog aludni.

Feri megvigasztalta az édes anyját: Ne busulj, anyukám. Szombaton se kelek fel korán, vasárnap is csak délig alszom.

A Mi Lapunk ujévi pályázatának eredménye.

A kitűzött hat kérdésre összesen 31 pályamű érkezett be, oly tömege ez az írásoknak, hogy a bíráló bizottságnak kemény munkát adott csak az elolvasás is, hát még a kiválasztás. Fiúk és lányok, ez a nemes versenytek ékebben beszél száz szónál. Nem igaz, hogy a mai tanuló restebb a régi diáknál. Nem igaz, hogy nincs bennetek lelkesedés, Nem igaz, hogy törpe kornak eszmény nélküli ifjúsága vagytok. Ellenkezőleg: komolyan veszték az életet, van erőtök, hitetek. Láttok sokat, tudtok is sokat és mindez egyesül a tenni akarásban, az alkotó vágyban.

A bíráló bizottság meglepéssel állapítja meg, hogy a pályázat mennyiségileg és minőségileg sikerült. Vannak ugyan gyöngébb pályaművek is, de azért mindegyikben van valami érték. Fiatal legények vagytok még, teljesen tökéletest nem vár tőletek senki. Hiszen az erkölcsi világban a jószándék is fölér a tettel. Szárnypróbálgatástok torna. A torna, nemcsak a testi, de a lelki is — erősít, izmosít, hogy idővel teljesen a magatok lábán tudjatok járni.

Vegyük most sorra a pályázatokat!

I. „A falu problémája.“

c. tételre egy mű érkezett.

„Minden reményünk a falu s a parasztnak keresztelt különös emberek“ (Györy) jeligés értekezés a gombaszögi regösiskola hatását vázolván rá mutat arra, hogy a szlovenszói magyar cserkészlet gyökeret kapott a parasztsággal való közvetlen és elfogulatlan érintkezés által és megtermékenyítette a fiúk munkáját. Majd rátér a falu s a falu s a falu szociális állapotjának rajzára. A mentési munkálatokban másodrendű feladat — a szerző szerint — a népi szellemi és művészi termékek gyűjtése; ennél sokkal fontosabb a falu fiatal nemzedékének megmentése. Ezt pedig elsősorban falusi kultúrházak felállítása által véli elérni. Ezek egészséges szelleme az egész falu újjászületését eredményezheti. — A lelkesen és tömören megírt tanulmány szerzője ismeri a falut, ennek erkölcsi javait minden eszközzel gyarapítani kész. Stílusa sugallatos, gondolatmenete fegyelmzett, ha nem is érinti a falu minden problémáját. *Dicséretet nyert.* Szerzője: Drien Károly rg. VII. o. tan. Érsekujvár.

II. „A régi és új diák“

kérdésre két mű érkezett be. a) A „Tovább, tovább“ jelige alatti értekezés röviden rajzolja a régi kollégiumi diákéletet. Jónak, célhoz vezetőnek itéli, mert munkás, jellemes, vallásos ifjút nevelt. A ma diákja a háború szülötte; nincs úrfi és szolgál, a

demokrácia szelleme él benne, de — a cikk írója szerint — átlag csak a bizonyítványért tanul annyit, amennyit. Nincs szeretettel a tanár iránt, az sem a diákja iránt. Ismeretei felszínesek. Belső tűz nem fűti. A legtöbb szeret a kötelességek alól kibujni. Nagy a meghunyászkodás és a felekezeti torzsalkodás. Az önképzőkörben, a sportegyesületben sem lát lelkes munkát. A ma diákja majmolja a felnőtteket. Az igaz, hogy sok fiúnak korán meg kellett ismerkednie a megélhetés gondjaival és az állampolgársági kálváriával. Ma nincs igazi diák-típus; a mai diák hiábavalóságokra fecserli el az erejét s mire kilép az életbe, zsákutca várja és a Golgota szenvedése.

Ez a dolgozat gondolatmenete. Egyoldalú és sötét rajz. Inkább a maga szűk köréből veszi a példát s mindjárt általánosít. Egyébként finom megfigyelő. Szép kézírását kíséri az öntudatos előadóképesség. Szerzője! Nagy Gyula VII. o. rg. tan. Kassa. *Dicséretet nyert.*

b) „Eljön a vakáció“ jeligéjű értekezés a régi diák alatt a nagy világgégés előtti fiatalságot érti, mely a társadalomnak hasznos tagja akart lenni. Szociális kérdések nem bántották, nyugodtan készült egy munkás társadalomban a maga jövőjére. Hanyag tanuló akkor is volt, de a család nem hagyta elpusztulni. Az új diák akkor született, amikor a szentelt harangokból öntött ágyúk harcában elestek az apák. Sok fiú igen korán az apja helyett a család fő szerepét volt kénytelen betölteni. Soknak sok a szociális gondja; életük tele van ellenmondással és nincs megbízható tanácsadójuk. A kenyérért ökröharc folyik s ebben a legtöbbnek megtörik a hite. Hanyagga, felületessé, tudatlanná válik s ezért keresi az élvezeteket, kedveli a léha életet. A kisebbségi magyar diáknak önismeretre kell szert tennie, történelmet tanulnia, hogy azokat követhesse, kik megfogják fiatal kezét és vezetik az eszmék világa felé.

Komoly, céltudatos dolgozat, bár egyik diák képét sem tudja teljesen megrajzolni. Megállapításai sok élettapasztalatról tesznek bizonyosságot. *Dicséretet nyert.* Szerzője: Ilkú Pal VII. o. rgimn. tan. Beregszász.

III. Milyen legyen a jövő iparosa?

kérdésre egy mű érkezett. „Három iparossegéd beszélget“ címen. Nem értekezik, hanem Jenő, Jóska és Jancsi elmondják egymásnak inasvéik történetét, a bajok érintésével elhatározzák, hogy ha valamikor mesterekké válnak, kivívják az ipar-területéknél, hogy iparostanonc csakis cserkészfiúból lehessen, mert jó iparos csak az lehet, aki

a 10 cserkésztvörvény szerint él.

Szerény, nem nagyképű dolgozat, de a szöveget a fején találja. Csak a stílusát kell még fejlesztenie. *Dicséretet kapott.* Szerzője: Vass József, lakatossegéd, Rozsnyó.

IV. A béke és a művelődés szolgálatában milyen találmányokat várhatunk?

kérdésre nem jött pályamű.

V. Komoly vagy tréfás költemény

(szabad választás). 23 vers érkezett be. Vegyük őket sorra!

1. „*Első versem*“ (satirikus paródia). Tréfás, csipkedő hangú kísérlet. Tartalma zavaros. A klanciaciás rímek kedvéért még a nyelvben is erőszakot, esonkítást mer elkövetni (rim: Azért — szakért(ő).) Ugye szép? Ez legyen az utolsó versed is!

2. „*Ó*“ (Nagybátyám halálára). A szabad versben könnyed, felszínes érzés nyer kifejezést. Elégia akar lenni, de köznapi okoskodással, bölcsességgel leplezi a megtisztult érzés hiányát. Kezdő verselő.

3. „*Szökőkút*“. A háromszakos vers mélyes, mint a szökőkút. Bár a kép nem egészen tiszta. Gondolata eredeti, verselése ügyes. *Dicséretet nyert.* Szerzője: Groó Katalin rg. tan. Zólyom.

4. „*Szeretem a rózsát, a hervadó rózsát*“, mert a szerző anyjának utolsó könnyje is ilyenre esett az imakönyvében. A

gyermeki szeretet megkapó esetelése, csak az a kár, hogy a logikusan haladó gondolatmenet inkább próza, mint vers, amihez még a kezdetleges rímek is járulnak. Ha költő nem is lesz a szerzőből, jó prózairó fog válni belőle!

5. „*Imádság a szívemért*“. Öntudatos verselő a szerzője. Eltalálja a tohászokodás hangját. El is hiteti az olvasóval baját, csak az a baj, hogy jónasága a költőiség rovására esik. *Élismeret kapott.* Szerzője: Házy Ferenc VII. o. rg. tan. Kassa.

6. „*Kesergés*“. Kopott téma költőietlen feldolgozása. Ne verseljen a szerző!

7. „*Csalátlek*“. Gyakorlott versíró műve, aki a nyelvvel tud bánni. Szép mindjárt az eleje: „Délbábot üztem. Szerelemösvényt tapostam“ és „a napfényben fürüdtem, szívárványból citra koszorút fontam“ s őt, az ábrándozót meglópták, de ő némán tűrt mindent, csak a bánatgyöngyöket dobtta oda a tolvajoknak kacagva. *Dicséretet érdemel.* Szerzője: Horváth Zoltán joghallgató Losonc.

8. „*Két ház*“, rövid, csattanós, mint egy

epigramm Nyole sorban egy egész élettragédiát fejez ki egyszerű eszközökkel, Heine féle éllel. *Dicséretet nyert.* Szerzője: Horváth Zoltán, joghallgató Losonc.

9. „*Tovább tovább*“. Belemarkol a jelen vizsás életébe, ahol a barátság csak képmutatás, mert a jövő nemzedék lelkét is megmérgezték a vizsálykodással; azért kéri érettségét tett társait, hogy szeressék egymást az életben is. A gondolat szép, fenséges. Kidolgozása azonban szónokias és a próza határát érinti.

10. „*Orgona*“. A szerző lelke ezerhangú, orgona, de nagy művész lesz az, aki lelkéből lop belé egy hangot, az első szerelem néma sóhaját. Kicsit elnagyolt s itt-ott mesterkéltség érzés vegyül a szép sorok közé. Kár, hogy a rimet, mértéket elveti.

11. „*Húsz év*“. Visszaemlékezés. Elillant a húsz év, a szerző koravén és világunt lett. Elcsé- pelt téma érzélgős nyelven megénekelve.

12. „*Falu és város*“. Színtelen szembeállítása a falunak a város- sal. Költői értéke: a három versszakban fokozatosan kicsendülő falu- szeretet.

13. „*Falun*“. A pa- rasztot szemléli szorgos munkájában s megütöd- ve kérdi, hogy mi lesz akkor, ha majd az egy- szer kifárad, megúnja földtúró munkáját? A szociális érzés egyszerű szavakban, megkapóan nyer kifejezést. *Dicséretet nyert.* Szerzője: Vi- rágh László, fogtechni- kus Rimaszombat.

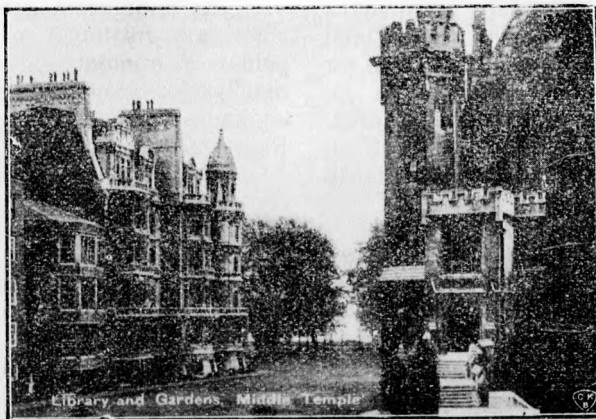
14. „*Nyugdíjas*“. Szor- moru esetelése egy régi nyugdíjasnak, aki hiva- tásának rabja. A tétlen életet nem bírja sokáig, de mikor volt hivatalába lép, ismeretlenek ridegen fogadják, lassan elsorvad, elpusztul. A témaválasz- tás jó, a kidolgozás azonban elnyuló, s így a várt érdeklődés megcsappan. Szabad vers helyett jobban szeretjük a rímes, mértékes költeményt.

15. „*Az álomgondolás*“. Kicsit nagyhangú, ropogós szavú vers, de olyan kerek, ügyes, csat- tanós végű a kidolgozása, hogy minden tekintetben sikerültnek mondható. *Dicséretet nyert.* Szerzője: Csépay Zoltán VI. o. rg. tan., Rozsnyó.

16. „*A zivatar*“. A zivatar lefolyásának le- írása. Érdekes kísérlet. A gondolatmenete jó, de a nyelv nem elég költői, a rímek kezdetlegesen.

17. „*Tavaszi fák*“. A kospaz fák — mintha imádkoznának — égfelé tárják gallyaikat s várják az Isten küldötte tavaszi fuvallatot. Ezerszer meg- zengett tárgy ígéretes megéneklése.

18. „*Karácsony*“. Elég ügyes verseléssel a szeretetet dicsőíti.



„A Temple könyvtára és kertjének egy része.“

19. „*A hold*“. A holdfény és a lelkiismeret szavának érdekes összekapcsolása. A nyelv és rim kissé erőltetett.

20. „*Tavas*“. Leiró vers, de kevés megindítást vált ki. Verselése pongyola.

21. „*Hajnal*“. A nap és éj örökös hajszájával köti össze a bűn után későn érkező bánatot. Csattanója jó, de az előtte levő leírás hosszadalmas.

22. „*Remény lovagja*“ az orvost váró beteg fiú, ki lázalmában tündérekkel álmodik. Alapgon dolata szép, kidolgozása azonban felületes.

23. „*Tél*“. A fehér hó, Isten arca, eszébe juttatja lelke feketeségét s ha Isten nem segít, elpusztul a bűnben. Eredeti beállítás, csak az a kár, hogy szerző nagyon szereti a szabad verset; pedig a vers kötöttsége a választékosságra szoktat és az önfegyelemre. *Dicséretet érdemel.* Szerzője: Dobos Károly VII. o. tan., Cegléd.

VI. Komoly vagy vig elbeszélés

(Szabad tárgy). Négy dolgozat érkezett.

1. „*Találkozásom Napóleonnal*“ a szerző álmát írja le. Napoleon megjelenik előtte s hívja oroszországi hadjáratára. Anyja ébresztésére iskolába siet, mialatt rendezti alaposan felzavart gondolatait. Ötletesség nélküli, pongyolán megszerkesztett, minden lélektani megokolást fitymáló kísérlet.

2. „*A tizenharmadik*“. Az V. osztály tanulói lesik, hogy ki lesz a 13-dik, mert ez babonáshitük szerint aznap be fog bundázni. Madarász Zoltán, az osztály legrosszabb tanulója, a 13-dik, de a babona csúfjára aznap jelesre felel s így megtöri a babona varázsát. Az elgondolás szép, az alapeszmének van erkölcsi súlya. Csak a pongyola kidolgozás bántó. Több gondosság, esztétikai szépségre törekvés nem ártana.

3. „*A harmadik*“ a római—pún háborúk idejében játszik. A Trazumenti tó melletti harc után már két napja bolyong éhesen a légió veteránja s mikor a bokor recsenésére vadat várna, egy éhes

pún katona tör reá. Véresen csapnak össze, mikor rájuk ront egy sebzett vadkan. A két ellenfél a vadkanon tölti ki a mérgét s annak nyárson sült peccenyéje mellett kibékülnek. Ügyes cselekményszövés, de a jellemrajz, nyelv, kezdetleges. *Elismerést érdemel.* Szerzője Duboviczky K. Ipolság.

4. „*A hódító halála*“. Egy második gimnazista falusi gondnökküli magányában regényt olvas a hódító Kolen Ibruchról. A hihetetlen mese eltölti egész lelkét s egy napon a fűzfabokrok közt véli látni a hőst. Mikor egy sast tömet ki a csősznél, láttára regénye hőse jut eszébe, úgy hasonlít rá a csősz. A csősz fiával, Bercivel, barátságot köt s ráveszi, hogy hadban járt apjára kiáltsa ezt: Kolen Ibruch. A csősz erre irgalmatlanul elpáholja fiát, s a gimnazista örökre kiábrándul hőseiből. Igen jó mesélő a szerző. Meseépítése azonban erőltetett s a lélekrajz elébe helyezi az események szövését. *Dicséretet nyert.* Szerzője Horváth Aladár joghallgató Losonc.

Díjak. Tekintettel arra, hogy a 31 pályázó nyerteseinek száma több, mint a pályadíj, a bíráló bizottság javaslatára a szerkesztőség a kitűzött 150 korona készpénzt négyfelé osztotta és négy helyett hét könyvjutalmat ad, hogy minden nyertesnek jusson valami emlék. E szerint:

Drien Károly 40 korona,

Nagy Gyula 30 korona,

Vass József 30 korona,

Horváth Zoltán 50 korona jutalomdíjat kap.

Könyvjutalomban részesül: *Ilku Pál*; mint a verspályázat nyertese:

1. *Csépay Zoltán*, 2. *Groó Katalin*, 3. *Virágh László*, 4. *Házy Ferenc* és 5. *Dobos Károly*.

Továbbá mint az elbeszélés nyertesei:

1. *Horváth Zoltán* és 2. *Dubovszky Károly*. A díjat minden pályakoszorus címére elküldöttük!

Losonc, 1930 március 20.

A Mi Lapunk szerkesztősége

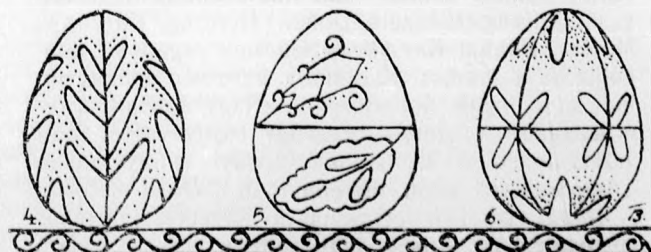
A népmesepályázat eredménye

A pozsonyi Szent György Kör 1928. év őszén A Mi Lapunk hasábjain pályázatot írt ki eredeti szlovenszkói magyar népmesék gyűjtésére. A pályázatkiírásra több mese érkezett be. A pozsonyi Sarló, mint a pozsonyi Szent György Kör jogutódja, a beérkezett pályázatok közül Garai István érsekújvári alsóosztályos reálgimnazista nagyölvédi népmeséjét, a „Szegény ember szerencséje“ címűt találja jutalomra méltónak. A pályanyertes népmese a nemzetközi népmesekincs egyik ismert témájának sajátos magyar változata. A mesét A Mi Lapunkban közölni fogjuk és Sven Hedin

világhírű svéd utazó „Pekingtől Moszkváig“ című ifjúsági könyvével jutalmazzuk.

Jó munkát! Pozsony, 1930 március 15.

A Sarló vezetősége.



Falusi húsvéti tojások

A MI LAPUNK KÖNYVESPOLCA

Az ismertetett könyveket kiadó-hivatalunk szívesen beszerzi, Portót nem számítunk.

Rovatvezető:
FENYVES PÁL dr.

Ismertetési példányok e rovat vezetőjének címére is küldhetők: Budapest, IV., Egyetem-utca 4

AZ ÚJ NEMZEDÉK SAJTÓFRONTJA

Magyar Diákszemle

Az egyetemi hallgatók lapja

A csehszlovákiai magyar egyetemi hallgatóság mozgalmait eddig csak az időnkint megjelenő Vetés röpirarokból ismertük. Míg a középiskolai ifjúságnak immár tízesztendős állandó folyóirata van: A Mi Lapunk, addig az egyetemi hallgatók csak most indították meg állandó lapjukat Magyar Diákszemle címen. Jóleső érzés fog el bennünket, ha az első számat olvasuk. Ime, A Mi Lapunk nevelése! Csupa ismerős névvel találkozunk, a Vetés és a Magyar Diákszemle vezető gárdaja tőlünk indult ki, hogy most már a közélet kapuit döngesse az új magyar nemzedék új kívánságaival. A Magyar Diákszemle főszerkesztője Györy Dezső, az Újarcú Magyarok költője, szerkesztője Brogyányi Kálmán, a Csehszlovákiai Magyar Akadémikusok Szövetségének kultúrreferense, kiadó és szerkesztőtárs Duka Zólyomi Norbert dr., CsMASz elnöke. A lap modern nyomdatechnikai kiállítása némileg Kassák Lajos budapesti Munkájára emlékeztet. A lap két-havonként jelenik meg.

Az első szám vezércikkében Györy Dezső többek között ezeket írja: „Hitemet s költői álmomat ma már egy reálisan gondolkodó, életerős, szaktudással felvértezett, problémáktól vemhes és akaratos tetterőtől hajtott ifjúság váltotta valóssággá: a csehszlovákiai magyar ifjúság és ennek szellemi elitje.“ Horváth Ferenc, a prágai Sarló vezetője, a magyar parasztkérdést tárgyalja és kimutatja, hogy a parasztság helyes ismeretéhez a népi kultúra szemlélete és a gazdasági szempontú helyzetmegítélés egyformán szükséges. Érdekes és feltűnő Peéry Rezső irodalomtörténeti tanulmánya, amely mellett bizony nem unatkozhatik a diákolvasó. Eötvös, Mikszáth, Jókai, Herczeg, Gárdonyi, Móricz, Babits, Kassák és Szucsich regényeit boncolja ez a merész tanulmány, keresvén mindegyikben a szociális jelentőséget. (Nagy Jókaink újraértékelését a szerző ugyanúgy hajtja végre, mint Jarnó József A Mi Lapunk tavalyi évfolyamában „A fantaszta“ című novellájában) Duka Zólyomi Norbert cikkében olvassuk a következő értékes sorokat: „Az ifjúság már nem a passzív, vakon irányítható tömeg, hanem felőrő aktivizmusa új

eszmékért küzd és új, realisabb formákat igyekszik megvalósítani. Ilyen magyar ifjúság volt a 48-as márciusi és ilyen a miénk is, mely sok romot bátran maga mögött hagyva friss idealizmussal indul a küzdelembe korunk és magyar fajunk új problémáinak a megoldásáért“.

A lap külön részét képezi a szemináriumok ankétje. Az ankétet a középiskolai önképzőkörök válságáról szóló cikk vezeti be. A „régii illatú klasszikus gimnáziumok önképzőkörökének árnyképe“ ugyan itt vannak még közöttünk, és a cikk szemlével is teljesen egyetértünk, de Kovács Endre pesszimizmusának mégsem adunk igazat. Nem lehet utolsó az a pozsonyi önképzőkör, ahol Geöreh Dénes A Mi Lapunk februári számában megjelent felsőcsallóközi néprajzi cikket felolvasta, és ahol tudomásunk szerint 40 A Mi Lapunk, 25 Vetés, 20 Új Szó és 3 Munka fogy el a lapok megjelenése utáni egy hét alatt.

Rigele László nagyon jól világítja meg a szemináriumok jelentőségéről írt cikkében azt a szükségletet, hogy az egyetemi hallgatóság korszerű mozgalmait a középiskola modernizálásával kell megalapozni. Hiszen „a nevelés értékes, de régi elméletekben merül ki, a mi jelenünkkel nem törődik, elnéz göggel egy Nietzsche, Marx, Einstein, Ford, Wells, Szabó és ezer mások feje fölött.“ Balogh Edgár a tanítóság mozgalmait értékeli át az új nemzedék szemszögéből. Értékes bepillantást nyerünk ezeken kívül a prágai, brünni és pozsonyi orvosi, jogi, közgazdasági, mérnöki és erdészeti szemináriumok életébe is.

A testnevelési részben a mi Terebessy Jánosunk a versenysport és a tömegsport közti különbségről ír. Felrajzolódik előttünk mindaz az üzleti érdek, amely a harmónikus testedzésből versenyörületet csinál, a nézőközönség pénzét, nem pedig az egészséges testet keresvén. Szporni Anikó cikke az első női írás az új nemzedék táborában. A ritmikus sportról számol be, amely kiindulópontja az új nőiségnek. A Magyar Diákszemle első számát a kisebbségi magyar új nemzedék története zárja be, ahol természetesen A Mi Lapunkkal és a körülötte folyt nagy harcokkal is találkozunk. Brogyányi Kálmán ezzel a mondattal zárja a lapot: „Egy történelmi erőket hordozó ifjúság hivatását

akarjuk kiteljesíteni.“

A Magyar Diákszemlének kitartást, jó munkát és nagyon sok előfizetőt kívánunk.

Szivárvány

Az elemisták lapja

Üde, sokoldalú gyermeklap indult meg Komáromban: a Szivárvány. Havonta egyszer jelenik meg, és ami különösen vonzóvá teszi: tele van szebbnél szebb képpel. Nem is csoda, hiszen *Harmos* Károly festőművész a Szivárvány rajzolója. Felelős szerkesztő *Ježo* Márton tanfelügyelő, főszerkesztő *Borka* Géza dr. gimnáziumi tanár. A magyar gyermekirodalom kedves régi hősei, a mackók elevenednek meg ebben az ujságban. Cammogó Zebulon nagyon különös módon kerül a Szivárvány szerkesztőségébe: egyenesen Eckener híres Zeppelinjén, mint potyautas. No, a Zeppelin nem szállott le Komáromban, de Cammogó Zebulon bácsi, az egykori Zebike, a kis Nabukával együtt bátran leugrott az Erzsébet szigetre és most megkezdí útját, kalandjait Csehszlovákiában. Már bejárta Keszegfalut és Gutát és most javában Érsekújvárott motorbiciklizik. Ebben az új gyermekregényben ugyanazt a szlovenszkói magyar ifjúsági irodalmat üdvözölhetjük, mint Szombathy Viktor ifjúsági írásaiiban. A gyermekirodalom is közeledik a valóságokhoz, és már elérte a gyökeres értelemben vett hazát: a magyar földet, városainkat és falvainkat.

Kitünő az egyes számokban a Színház. Jókai „Melyiket a kilenc közül?“-jét *Sziji* Ferenc írta át színpadra, Grimm egyik meséjéből *Gáspár* János formált kis háromfelvonásos gyermekjátékot és kacagató darab *Borka* Géza Furtangos Cigánya is a legutóbbi februári duplaszámban. Nagy nevelő hatásúak a pattogó rigmusokba foglalt orvosi jó tanácsok is.

Ellenben hiányát érezzük a magyar népi kultúrának. Mintha a szerkesztők soha semmit sem hallottak volna az új magyar nemzedék szellemi programjáról. Népmese, dalos gyermekjáték, népművészet, a Kisfaludy-társaság népköltési gyűjteményének számtalan találós kérdése, mindez kimaradt a Szivárványból. A *Mi Lapunk* már foglalkozott egyszer ifjúsági irodalmunk eme hiányával, de úgy látszik hasztalanul. (Az 1929 ik évi februári számban: Balogh Edgár a magyar mese hivatásáról, Peéry Rezső Arany László népmese gyűjteményéről.) Pedig milyen könnyen be lehetne vonni Tichy Kálmánt és Thain Jánost, a szlovenszkói magyar népművészet két jeles ápolóját, vagy az érsekújvári regösdiákokat. Vagy ott van Baranyay József bácsi Komáromban, a régi csallóközi vízi-birodalom kiváló ismerője, meg kéne szólaltatni a természeti magyar nép, halászok, vadászok és parasztnok különös életéről. A Szivárvány írásaiban nem érzékeljük eléggé a magyar földet, a magyar erdőt, a magyar mezőt, a magyar nyelv őseréjét.

A másik követelményről: a szociális élről már csak nagyon halkan emlékezünk meg. Egy olyan gyermeklap, amely Várnai Zseni, Lesznai

Anna és Kaczér Illés súlyos szociális jelentőségű gyermekmeséinek vonalán bontakozna ki, mai viszonyaink között túlnagy követelmény. De legalább annyit lássunk, hogy az úri gyermekszobai szellem halványosságát a falun, erdőn, mezőn élő magyarság egészséges paraszti szellemének friss színei csereíj fel az elemisták lapjában.

A Szivárványnak be kell töltenie hamarosan mai hiányait, hogy mai nagyszerű értékei mellé újakat sorakoztatva teljesíthesse hivatását az új nemzedék sajtófrontjában. A szerkesztőknek jó munkát!

FOLYÓIRAT-SZEMLE

Középiskolai Matematikai és Fizikai Lapok.

VI. évf. — Faragó Andor, a budapesti áll. Zrínyi Miklós reál-gimnázium tanára szerkeszti ezt a havonként megjelenő magas színvonalú folyóiratot, amely jó matematikus diákok előtt az elmeélesítő munka szinte beláthatatlan mezejét nyitja meg. (Szerkesztőség és kiadóhivatalai: Budapest, IX., Lónyay utca 46, III. 1.) —

Protestáns Szemle. (*A Magyar Protestáns Irodalmi Társaság kiadása.*) — *XXXVIII. évf. 5. szám.* Szelényi Ödön: A német ifjúsági mozgalom. „A nagyvárosi élet stílusalansága, természetellenessége és materializmusa, az ifjúság önéletét elnyomó iskolai intellektualizmus és mechanizmus elleni visszahatás: az u. n. vándormozgalom, melyet a Berlin melletti Steglitzben Fischer K. indított meg 1896 ban. Az újkori leköttét életű diákkal szemben a középkor bolygó diákja (Fahrender Schüller) lett az ideál. Fischerék példája hatott mindenfelé, úgy, hogy 1904-ben meg kellett szervezni a mozgalmat. Szakadások történtek, de a mozgalom mindig tartalmasabbá, szellemibbé, nemzetibbé vált. Felkarolják a népköltészetet, a népies táncot, zenét és éneket és küzdenek a mozi és sejtjes irodalom ellen. Csakhamar kinövések is jelentkeztek. A való élettől eltávolodás, minden tekintély elvetése bizonyos eltévelyedésekhez vezetett. Az első szövetségesek mintájára mindig újabb csoportosulások keletkeztek. Így vetődött fel a „freideutsch“ (szabad német) név, melynek értelme, hogy *német* ez az ifjúság a szive legmélyéig és *szabad* minden külső leköttéttségtől és belső lelkiismereti kényszertől. Az egyik vezető pedig (Wyneken) ebbe a szóba foglalta össze törekvéseik velejét: „Jugendkultur“.

A hasonló törekvésű ifjúsági csoportok (összesen 14) a lipcei csata centenáriuma alkalmából a Cassel melletti „Hohe Meissner“-en találkoztak és egyhangúan kimondották, hogy a freideutsch ifjúság saját elhatározásából, saját felelőségére, belső igazságossággal akarja a maga életet alakítani; a közös találkozások pedig nikotin és alkoholmentesek legyenek. A háború vége és a forradalom természetszerűleg új alakulatokat hozott létre, új feladatokat vetett fel. Általában helyeslik

a forradalom vívmányait, mert megtagadják az egész régi kultúrát, kívánják a nemzeti közösségnek a szociális igazságosság, tehát az osztályok kibékítése alapján való újjáépítését, sokan lelkesednek a pacifizmus gondolatáért s bíznak abban, hogy az ellenséges nemzetek ifjúságával való érintkezés majd megalapozza az örök békét. Azonban egyelőre itthon mind nagyobb ellentétek merülnek fel. Nem sikerült a proletár ifjúságot megnyerni, viszont többször történik kísérlet, hogy a polgári ifjúságot meghódítsák a bolsevizmus számára.

Végül majdnem az egész polgári ifjúság tárgyas munkaközösségbe egyesül: az ifjúság részére a nyilvános életben kiküzdendő jogok érdekében. A freideutsch alakulatok mind sűrűbben vallási kérdésekkel is kezdenek foglalkozni. Az ifjúsági gyűléseken folyó eszmecsereik mindig higgadtabbak és tartalmasabbak és a nevelés, vallás, szociális élet és a kultúra egyéb területeivel szemben való komoly állásfoglalás jelegét kezdik ölteni. A mozgalom végre eljutott ahhoz a belátáshoz, hogy az ifjúság nem örökké tartó állapot, hanem átmenet, melynek kétségkívül megvan a maga joga, amelynek azonban számolnia kell a való élet követelte feladataival. Az ifjúsági mozgalom mai értelme: „a felfakadó új erőket vonatkozásba hozni a létező világgal“.

Mihelyt az ifjúság a való éllehez fordult, mindjobban megérezte szociális felelőségét anélkül, hogy saját jogairól le kellene mondania. Az ifjú emberek jobban megértik a különböző szociális rétegeket. — Kétségkívül hatással volt a német mozgalom a csehszlovákiai magyar ifjúságra, mely tőle vette át a népeszméhez való fordulást és szintén keresi a többi társadalmi réteggel, különösen a parasztsággal való kapcsolatot, melynek körében kulturmunkát végez.“

Magyar Iparosnevelés (*Az Ipartanonciskolai Tanítók és Tanárok Országos Egyesületének hivatalos lapja.*) — IV. évf. 2. szám. Dr. Áfra Nagy János: Ifjúsági lapot a tanoncok részére. „Járókelek közöttük. Figyelem, hogy szabad perceikben mivel foglalkoznak. Látom őket a villamoson este hazafelé tartva, végignézek rajtuk az osztályba való belépéskor. Ha üres órákon hozzám jönnek a szomszédos osztályból a „más“ vallású növendékek vagy az enyéim befejezték dolgozatukat, a tízperces szünetekben vagy a szünet után, míg az óra kezdődik: mivel foglalkoznak, mit rejtenek a pad alá, ha felejük közeledem. *Olvasnak.* Valami hihetetlen betűhűséggel, semmi mással nem törődő mohósággal és elmélyedéssel: olvasnak. A nagyobbaknál, a komolyabbaknál fel feltűnik egy-egy agyonhasznált, rajzokkal tele szakkönyv, valami talált szakmai árjegyzék vagy véletlenül megszerzett szakszerű folyóirat. De a többség egészen más olvas. Még az megnyugtató, hogy a többhetes sport-újságok szenzációit, vagy a csomagolópapírosul használt napilapok gyűrött hirtel bűjjük.

De nem tudom, honnan kerül a kezükbe az

a rengeteg ponyva, a legkülönbözőbb sárga- meg kékfedeles „regények“, amelyeket pár fillérért vesztegetnek a körúton, honnan szerzik olyan kifogyhatatlan állandósággal azokat az agyonszennyezett, olvashatatlanra fogdosott füzeteket, amelyekkel tele van a zsebük.

Örülni kellene annak, hogy a betűt ilyen módon szeretik. De ki a hibás, hogy nem kerül a kezükbe lélekemelő, lelket üdítő, nemesítő, tanító, szórakoztató olvasmány? Hogy nincsen egy olyan *ifjúsági lapjuk*, mint a cserkészeknek van, vagy a polgári iskolai, a középiskolai tanulóknak, amely ott lehetne állandóan a kezükben, szabad perceikben elővehetnék a zsebükből s amely lelküket kiragadná katalmas mágneses erővel a *vezetés nélküli tévelygés szörnyű örvényeiből*.

16—20 évesek. A legfogékonyabb lelkű, a legimpulzívabb korú ifjúság. Olvasni szeretne, tanulni, valamit hallani a szakmája mélyrehatóbb ismereteiről, amit a műhelyben sohasem hallhat s amiről az iskolában is csak kevés szó esik. Lelke ösztönösen vágyik a nemesre, egy szép ifjúsági regény felejthetetlen élménye lenne, de jó könyv sohasem juthat a kezébe, ha csak a vasárnapi órából nem szakít valami időt erre.

Ha volna a tanoncoknak egy jól szervezett nyilvános *közkönyvtárak*, ahol kizárólag az ő lelki világuknak, értelmi és érzelmi életüknek megfelelő könyvek, folyóiratok, füzetek állának rendelkezésükre, egyszerre meg lehetne oldani az iparos- és kereskedőtanoncok könyvekkel való ellátásának kérdését.

Ennél azonban sokkal közelebbi cél és sürgősebb feladat volna olyan *tanoncifjúsági lap megindítása*, amely a lehető legkisebb mértékben támaszkodna a tanoncok anyagi erejére, de amelyet teljesen az ő kedvükért, az ő lelki világuknak megfelelően kellene szerkeszteni s hétről hétre a kezükbe adni. Egy ilyen ifjúsági lap, amelyhez lehetőleg ingyen jutnának, egy csapásra megoldaná ezt a ma olyan szomoruan elhanyagolt kérdést.

Egy jól szerkesztett ifjúsági lap megnemesítené a tanoncok betűhűségét, rávezetné őket a magasabb eszmények tiszteletére, hozzászoktatná őket szakmájuk irodalmának figyelemmel kíséréséhez, megszeretné velük az iparos munkát, lélek-nemesítő erkölcsi értékeivel együtt. Lelki válságokban vezetőjük, tanítójuk lehetne, szabad órákban nemesen szórakoztatná őket s kiragadná lelküket a ponyvairodalom légköréből.

Tábortűz. (*A Csehszlovák Cserkészszövetség Magyar Tanácsának hivatalos lapja.*) — I. évf. 5. szám. Mrenna József újesztendei vezetőcikkében így jelöli ki a csehszlovákiai magyar cserkészek hivatalos lapjának programját: „Nem tartunk mesebeli tükröt magunk elé, ismerjük hibáinkat, gyöngeségeinket és alázatosan meghajolunk a nyíltan kimondott igazság előtt. Gonddal, szeretettel, művészettel akarjuk magasabb színvonalra emelni a magyar cserkészéletet. Több embertestvéri szere-

tettel, áldozatos megértéssel akarjuk kitölteni annak kereteit." — *Egy theologus öregcserkész* lendületes szavakkal tesz hitet a cserkészszeme mellett: „Az új év kezdetén mi, a magyar katolicizmus jövődő harcosai, papjai is hallatjuk szavunkat. Mi is kö-zetek állunk, testvéreitek akarunk lenni, mert min-ket is lelkesít a lilomos zászló s mert mi is dol-gozni akarunk.” — 6. szám. Dr. Hajdú Lukács figyelemre és követésre méltó tanácsot ad a cseh-szlovákiai magyar diákoknak: „Magyar fiúk, tanul-jatok többet, mint amennyi éppen elég!”, — A „Tábortűz” első pályázatkiírásának eredménye A Mi Lapunk ifjú munkatársai közül Kolmonth Jó-zsefnek (Rimaszombat) és Viplak Vincének (Komá-márom) hozott megérdemelt sikert. Értékelés sze-rinti sorrendben munkáikat a 3. és 4. helyen említi a bíráló bizottság. — 7. szám. A pozsonyi Magyar Főiskolás Cserkészszepat pályázatot hirdet eredeti magyar monda vagy népmese feldolgozására. — A 16. lap harmadik hasábján azt olvasom, hogy R. Simonffy Margot „ma a legnagyobb szavaló-

művész.” A tudósító ítéletének helyességét két-ségbevonom. (Zárójelben ide kívánczok az is, hogy A Mi Lapunk X. évf. I. számában Féja Gézáról azt olvastam, hogy „egyike a legnagyobb élő ma-gyar essayistáknak”. Noha ez szerényebb állítás, mint az előbbi, mégis felrovom annak a buzgó munka-társunknak, aki papírra vetette. Takarékoskodjatok a szuperlatívuszokkal, meglássátok, hogy akkor jobban megértjük egymást, fiúk!) **FENYVES PÁL**

HUMOR

HÁLÁT ADOK! A parancsnok úr újságolja az örsi órán kellő intelmek kíséretében, hogy Ernő elbukott a ter-mészetrájból. A cserkészek ülése véget ér s éppen Ernőre kerül az imádkozás sora, aki buzgón így kezd:

„Hálát adok néked, Uram, az imént vett jókért...”

AZOK AZ IDEGEN SZAVAK! A tanár kérdi a diáktól: Ki volt Gyöngyösi antik költője?

A diák hallgat.

Tanár: Tudod, mi az az antik? Mondj egy antik dolgot.

Diák (örömmel): Antikrisztus.

Egyszer, kétszer... (Csárdás)

Szövegét írta: Marek Antal — Zenéjét szerzette: Novek István.

Novek István, losonci VII. o. rg. tanuló, több zeneszerzeményével tűnt már föl. Egyik kedves csárdását itt mutatjuk be:

*Egyszer kétszer vártalak az este, egyszer kétszer nem jöttél el este, galambom,
Egyszer kétszer haragudtam érte, egyszer kétszer megbékéltem érte, galambom,
Ha nem jöttél, hát maradj magadnak, találok én más leányt is magamnak,
Egyszer kétszer vártalak az este, egyszer kétszer nem jöttél el este, galambom.*

HIREK

A kassai magyar gimn. gimnázium — mint már jeleztük — február 11-én a Schalk-házban úgy erkölcsileg, mint anyagilag várakozáson felül jól sikerült diákmulatságot rendezett az ifj. segélyző egyesület javára. Az est nagy gonddal összeállított műsorát a Madách-önképzőkör adta, melynek tanárelnöke Ferencz Ferenc. Mandl Imre, az önképzőkör ifj.-i elnöke, megnyitó szavai után az intézet 140 tagú vegyeskara finn és magyar dalokat énekelt Simkó Gusztáv karigazgató vezényletével. Simkó Gusztáv türelmének és buzgalmának méltó gyümölcse volt a hatalmas énekkar első szereplésének döntő sikere. Blazsovsky Irma Kálniczky Margit táncitanárnő növendéke, elletette általános tetszés közepette Leo Delibes: Vayla walterét, Grossmann Endre zongora kíséréte mellett. Loós József, Farkas Pál, Reichmann Elemér, Török Jenő vonósnégyese kitűnő volt. Sziklay Juliska Més és Petőfi költeményeket szavalt nagy hatással, Fejér János, Wirkmann István és Máriássy József a „Pótvizsgán“ című bohózatban nevettek meg a közönséget. Bydló Mici és Török Jenő orosz táncot mutattak be Cséri Magda Ady—Reinitz dalokat énekelt Erdős Korinna zongora kíséréte mellett. Loós József Hubay: Csárdajelenetét tolmácsolta művészi játékában. Szünni nem akaró tapsvihar követte Ille ego, qui fuerim latin tánclecke táncszámot, amelyet, Fenyő Györgyi, Halmi Marianne, Klein Magda, Meisl Edit, Balla Dezső, Farkas Pál, Reichmann Elemér, Szeley László táncoltak. A kíséretet Grossmann Endre és jazz-zenekara látta el. Pollák Ferenc ötletes és szellemes mondásaival kiváló konferenciának bizonyult. A nagyszabású műsort reggelig tartó tánc követte. *Nagy Gyula*, VII o. t.

A losonci re-gimn. magyar tagozatának növendékei március 1-én színelőadással egybekötött, kitűnően sikerült tánkmulatságot rendeztek Havas Vilmos és Pásztor Mihály tanárok vezetése mellett. Szemes Bélának „Csirkefogó“ c. vígjátéka került színre és a szereplők nagy ügyességgel csillogtatták a darab szépségeit és értékeit s olyan olthonosan mozogtak a színpadon, mintha ez lenne a kenyerek. Különösen *Kázmér Margit* és *Gottlieb Boris* VIII. o. t. közvetlensége hatott. *Molnár Emma*, *Füöp Edit* VII és *Vágó Gabi* VI. o. t. kisebb szerepeikben jól állták meg helyüket. *Kovács László* VIII. o. t. kedves figurát rajzolt Alberti iróból. *Hoffmann Gyula* VIII. o. t. nagyszerű csirkefogó volt. *Nemecz Miklós* VIII. o. t. Klein doktora, *Biszkup Sándor* VIII. o. t. szappangyáros. *Cvank László* VIII. o. t. Gedeonja pompás alakítások voltak, de a többi szereplő, mint Barna Béla, Fridrich Loránd, Engel László, Domborovszky János, Lantos Pál, Benecik Sándor VIII. o. t. Singer Kornélia VII. Lichtner Vali VI. o. t. is igen jól illeszkedtek be a keretbe. Sok tapsot arattak. Az előadást reggelig tartó fesztelen és jókedvű tánkmulatság követte. Az est a gimn. Segítő Egyesületnek tisztán 4700 koronát jövedelmezett az elkerülhetetlen rendkívüli nagy kiadások dacára.

A Kisfaludy-Társaság levelező tagjaül megválasztotta Dr. Jankovich Marcellt, a pozsonyi Toldy-Kör elnökét.

Kovács Endre: Világének c. verskötete 10 koronáért rendelhető meg A Mi Lapunk szerkesztőségénél; portómentesen szállítjuk! Pártoljuk a fiatal magyar tehetséget.

A Mi Lapunk olvasói Dr. Szerényi Ferdinánd tanár Masaryk és Komenszky breviáriumát együttesen 25 koronáért kaphatják. Portó nincs!

Vatikán, az új pápai állam olyan kicsi, hogy a területén 518 lélek lakik és pedig 389 olasz, 113 svajci, 11 francia, 5 német, 2 spanyol, 1—1 amerikai, holland, belga, osztrák, norvég, és abessziniai.

Az emberszeretet gyönyörű példáját mutatta meg egy aviatikus, aki 10.000 kilométer távolságot repült be csak azért, hogy szérumot szerezzen egy afrikai misszionárius felesége részére, akit egy veszett kutya megharapott.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Boldog húsvéti ünnepeket kíván kedves előfizetőinek, barátjainak és munkatársainak A Mi Lapunk szerkesztősége.

— **Haladás Újvár.** Pajtás, kicsi vagy te még ahhoz, hogy verset vagy elbeszélést írj. Inkább tanulj sokat és szorgalmasan, akkor néhány év múlva elfogadható fogsz küldhetni.

K. J. Újvár. Levél ment. Egyébként az előbbi üzenet neked is szól. — **N. K. Beregszász.** Érdekesek a verskísérleteid. De még korán van ílyesmivel foglalkoznod. Mindent a maga idejében. Verselj akkor, amikor a verstannal, költészettannal megbirkóztál.

— **Rónafy Dezső Ipolyság.** Álneved szép, de csak olyan cikket közlünk, melynek szerzője nevét ismerjük. Álnev alatt küldött versed az unalmasságig moralizál. Nem közlöm. — **Oppé Sándor Pécs.** Rendben van! — **K. Z.**

Munkács. Sokat foglalkozol a halállal. Az életet kell zengeni érzéssel, lendülettel! Nyelv és verselés még kezdetleges. Nem váltak be, sajnos. — **Remény, Ipolyság.** Nem minden gondolat versebe való. A költő éreztesen, ne szónokoljon, ha igazi érzése van. A baj nálad az, hogy eszeddel s nem a szíveddel akarsz dalolni. Papírkosárba vándoroltak. — **B. J.**

Poloma. Most a tavaszi versek úgy fakadnak, mint az ibolya. Sajnos, versei nem váltak be. Rimre, mértékre nem ügyel, sok helyt prózává laposodik a nyelv. Legjobb még a tavaszi vágy. Jobbat kérek! — **Máriássy József Kassa.** Csak küld be bátran. Ha megütik a mértéket, le is közlöm. — **R. Zoltán Újvár.** Alkalmilag jön. Veled érzek. — **Sz. István Esztergom.**

Az egyik, mihelyt lehet, jön. Őszinte soraid jól estek. Szülőföldedet ne is felejtse el soha. A lap elment. — **K. Z. Rimaszombat.** Keresztretjtvényed alakja jó, de a töltelék exotikus neveit ki kell cserélni, mert megfejthetetlen. — **K. N.**

Olméc. Kicsit gyöngé. Tavaszi verssel amúgy is el vagyok halmozva. — **Zágoni József Cegléd.** Az álom címűt legközelebb hozom. A többi se rossz. Köszöntlek! — **J. Komárom.**

Ez jobb, mint a többi. Alkalmilag jön. — **K. Ernő Budapest.** Ha időm volna, hosszan írnék neked. Jó fiú vagy, leveledből ezt látom. de nem ismered az embereket, az életet. Azt ajánlom, ne írj verset néhány hónapig. Leckéid elvégzése után pedig keress társaságot. A magány nem mindig jóbarát.

Tornázz, sportolj sokat. Üdv! — **Nóta, nótáért Nénémhez.** Hanýatlasz, pajtás! A rímed, hol páros, hol fél, de ritkán szépen csengő. A tömörség is helyt ad a szétfogó beszédnek. Aztán minek az ilyen mult: éneklém megtanít! Több gondal.

— **W. L. Rimaszombat.** Szép, lelkes költemény, de már nem aktuális, más okból sem közölhetem. Mást! Üdv!